МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ПОДАТКОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра бухгалтерського обліку та консалтингу

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА "ОБЛІК І АУДИТ"

галузь знань: 07 "Управління та адміністрування"
спеціальність: 071 "Облік і оподаткування"

Форма навчання: заочна

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

на тему:

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В АТ «УКРПОШТА»

здобувача: Коновалової Вікторії Олегівни _____

Науковий керівник: к.е.н., доцент Марчук У. О. _____

Робота допущена до захисту перед екзаменаційною комісією з атестації здобувачів вищої освіти (ЕК)

В.о. завідувача кафедри: к.е.н., доцент Степаненко О.І.

_____

Київ – 2024

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота містить 55 сторінок, 12 таблиць, 4 рисунків, список використаних джерел з 35 найменувань, додатки.

Тема: «Облік нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА»

Об'єктом виступає процес відображення в обліку нематеріальних активів на підприємстві.

Предметом виступає сукупність теоретичних та організаційно-практичних питань з обліку нематеріальних активів підприємства.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає у дослідженні теоретичних положень з організації обліку нематеріальних активів та розробка практичних рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до сучасних потреб управління.

Відповідно до поставленої мети слід виконати наступні *завдання:*

− з'ясувати економічну сутність нематеріальних активів та їх класифікацію;

− розглянути оцінку нематеріальних активів та документування операцій з їх руху;

− розкрити облікову політику та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів;

− визначити українську та міжнародну практику обліку нематеріальних активів, а саме проблеми та протиріччя;

− здійснити організаційну та економічну характеристику діяльності АТ «УКРПОШТА» та оцінити структуру і ефективність використання нематеріальних активів;

− розглянути документування операції з обліку наявності та руху нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»;

− окреслити особливості ведення аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»;

− виокремити порядок формування інформації про наявність та рух

нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА»;

− здійснити оцінку використання програмних продуктів обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА».

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів Отримані результати кваліфікаційної бакалаврської роботи з обліку нематеріальних активів підприємства відображають актуальні підходи до обліку та управління нематеріальними активами, що може слугувати основою для подальших досліджень у цій області. Методичне значення полягає у застосуванні різноманітних методів та підходів до аналізу та оцінки нематеріальних активів, що дозволяє розробити практичні рекомендації для АТ «УКРПОШТА» з покращення обліку та управління цими активами. На практичному рівні результати дослідження можуть бути використані для оптимізації бізнес-процесів та прийняття стратегічних рішень в управлінні нематеріальними активами в АТ «УКРПОШТА», що сприятиме його ефективному функціонуванню та конкурентоспроможності на ринку.

Рік виконання кваліфікаційної бакалаврської роботи : 2024

Рік захисту роботи: 2024.

Ключові слова: *нематеріальні активи, підприємство, облік, оцінка, активи, документи, облікова політика, стандарти, амортизація, фінансова звітність, програми та ін.*

ЗМІСТ

ВСТУП……**3**

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА……..**6**

1.1. Економічна сутність нематеріальних активів їх оцінка та класифікація……..6

1.2. Облікова політика та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів……..14

1.3. Українська та міжнародна практика обліку нематеріальних активів: проблеми та протиріччя……19

РОЗДІЛ 2 СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА……**24**

2.1. Організаційні та технічні особливості діяльності та аналіз структури нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»……24

2.2. Документування операцій з наявності та руху нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»……..……40

2.3. Аналітичний та синтетичний облік нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»……..……45

2.4. Особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА»……..……..52

2.5. Використання програмних продуктів в обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»……55

ВИСНОВКИ……...**63**

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ……..**66**

ДОДАТКИ……**71**

ВСТУП

Актуальність обліку нематеріальних активів підприємства визначається в сучасних умов глобальної конкуренції та швидкого технологічного розвитку. Нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, бренди, права на програмне забезпечення та інші, стають все більш значними складовими успішної діяльності підприємств у сучасному світі. Враховуючи це, правильний облік та відображення нематеріальних активів допомагає підприємствам максимізувати їхню вартість, підвищувати ефективність управління ресурсами та прийняття стратегічних рішень, а також забезпечує дотримання вимог законодавства та міжнародних стандартів фінансової звітності. Таким чином, правильний облік нематеріальних активів стає ключовим фактором для забезпечення стійкого розвитку та конкурентоспроможності підприємств у сучасному бізнес-середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій з обліку нематеріальних активів підприємств свідчать про зростаюче значення цього аспекту у фінансовому управлінні. Зокрема, дослідники: Вакаров В.М, Гавриловський О.С., Гамова О.В., Гевлич Л.Л., Гороховець Ю.А., Данько Е.С., Козачок І.А., Мошура Л. О., Сташенко Ю.В. та інші акцентують увагу на розумінні та оцінці вартості нематеріальних активів, таких як інтелектуальна власність, бренди, патенти та інші права, які можуть мати значний вплив на фінансові результати підприємства. Застосування відповідних стандартів обліку дозволяє підприємствам краще розуміти й управляти своїми активами, забезпечуючи більш точну фінансову звітність та підвищуючи їхню конкурентоспроможність на ринку. Такий аналіз стає важливим елементом стратегічного управління та прийняття рішень, сприяючи підвищенню ефективності та стійкості бізнесу в умовах постійних змін та конкуренції.

Мета кваліфікаційної бакалаврської роботи полягає у дослідженні

теоретичних положень з організації обліку нематеріальних активів та розробці практичних рекомендацій щодо їх удосконалення відповідно до сучасних потреб управління.

Відповідно до поставленої мети слід виконати наступні *завдання:*

− з'ясувати економічну сутність нематеріальних активів та їх класифікацію;

− розглянути оцінку нематеріальних активів та документування операцій з їх руху;

− розкрити облікову політику та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів;

− визначити українську та міжнародну практику обліку нематеріальних активів, а саме проблеми та протиріччя;

− здійснити організаційну та економічну характеристику діяльності АТ «УКРПОШТА» та оцінити структуру і ефективність використання нематеріальних активів;

− розглянути документування операції з обліку наявності та руху нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»;

− окреслити особливості ведення аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»;

− виокремити порядок формування інформації про наявність та рух нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА»;

− здійснити оцінку використання програмних продуктів обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА».

Об'єктом виступає процес відображення в обліку нематеріальних активів на підприємстві.

Предмет дослідження полягає у сукупності теоретичних та організаційно - практичних питань з обліку нематеріальних активів підприємства.

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети використовуються різноманітні методи дослідження, серед яких особливе

значення мають такі: інформаційне моделювання, що забезпечує дослідження нормативними та довідковими матеріалами; узагальнення, яке спрямоване на формування узагальнюючих висновків щодо обліку нематеріальних активів; порівняння, розрахунок, угруповання, що дозволяють аналізувати та систематизувати отриману інформацію щодо обліку нематеріальних активів; а також графічні методи, які забезпечують наочне відображення результатів досліджень.

Теоретична, методична та практична значущість отриманих результатів Отримані результати кваліфікаційної бакалаврської роботи з обліку нематеріальних активів підприємства відображають актуальні підходи до обліку та управління нематеріальними активами, що може слугувати основою для подальших досліджень у цій області. Методичне значення полягає у застосуванні різноманітних методів та підходів до аналізу та оцінки нематеріальних активів, що дозволяє розробити практичні рекомендації для АТ «УКРПОШТА» з покращення обліку та управління цими активами. На практичному рівні результати дослідження можуть бути використані для оптимізації бізнес-процесів та прийняття стратегічних рішень в управлінні нематеріальними активами в АТ «УКРПОШТА», що сприятиме його ефективному функціонуванню та конкурентоспроможності на ринку.

Інформаційну базу становили нормативно-правові документи, наукові дослідження вітчизняних та зарубіжних вчених, пов’язані з вивченням обліку нематеріальних активів, дані фінансової звітності АТ «УКРПОШТА», інтернет ресурси та інші джерела.

Структура кваліфікаційної бакалаврської роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи становить 55 сторінок, в т.ч. 14 таблиць, 23 рисунки. Список використаних джерел містить 35 найменувань та 4 додатків.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність нематеріальних активів їх класифікація та оцінка

У сучасній економіці нематеріальні активи стали важливим фактором розвитку підприємств, оскільки вони відображають інтелектуальний та творчий потенціал організації. Ефективне управління ними передбачає не лише їхню адекватну оцінку, але й правильну класифікацію, що сприяє оптимізації бізнес - процесів та підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

Економічна сутність нематеріальних активів підприємства полягає в тому, що вони є економічними ресурсами, які не мають матеріальної форми, але можуть бути ідентифіковані та утримуються підприємством з метою використання протягом періоду більш як один рік для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи для надання в оренду іншим суб'єктам ринку. Такі активи включають в себе інтелектуальну власність, бренди, патенти, ліцензії, ноу-хау, авторські права та інші об'єкти, які можуть бути цінними для підприємства, незважаючи на відсутність фізичної форми.

Нематеріальні активи (далі – НМА) відіграють важливу роль у діяльності підприємства, адже можуть бути джерелом отримання прибутку, сприяти підвищенню ефективності виробництва, зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку. Згідно НП(С)БО 8 «Нематеріальні активи – це ідентифіковані немонетарні активи без фізичної сутності, контролюючи підприємство як результат попередніх подій і з яких можливо очікуване отримання майбутніх економічних вигід, що виражається в результатах генерації доходу, зменшенні витрат або інших фінансових переваг» [17]. Проаналізуємо як науковці дають визначення поняття «нематеріальні активи»

(табл. 1.1).

Таблиця 1.1 – Визначення сутності поняття «нематеріальні активи»

Автор	Трактування
Бутнік-Сіверський О. [1, с. 110]	Нематеріальні активи – це безформні, нефізичні активи, які мають вартість та можуть бути визнані як ресурси підприємства, спрямовані на здійснення його операцій та досягнення стратегічних цілей
Вакаров В. М [2, с. 384]	Нематеріальні активи – це категорія активів, які не мають матеріальної форми, але можуть включати в себе інтелектуальну власність, патенти, авторські права, бренди, ліцензії та інші права, які можуть мати значущий економічний вплив
Гавриловський О.С., Сташенко Ю. В. [3, с. 325]	Нематеріальні активи – це активи, які характеризуються відсутністю матеріальних ознак, але вони є інтелектуальними або правовими правами, що надають власникові контроль і можливість отримання прибутку
Гнатюк Т. М. [6, с. 55]	Нематеріальні активи – це важлива складова підприємницької вартості, яка включає в себе інтелектуальний капітал, який може бути використаний для створення конкурентної переваги

Джерело: узагальнено автором [1, 2, 3, 6].

Дослідивши трактування науковців, щодо поняття нематеріальні активи, вважаємо, що нематеріальні активи – це активи, що не мають фізичної форми, але можуть бути визнані як ресурси, що генерують користь у вигляді доходу чи іншого сприяння підприємству. Економічна роль нематеріальних активів підприємства подана на рисунку 1.1.

Економічна роль нематеріальних активів підприємства
→ підвищення ефективності виробництва - нематеріальні активи, такі як патенти, торгові марки, ліцензії, можуть сприяти підвищенню ефективності виробництва, оскільки вони можуть забезпечити підприємству конкурентні переваги, такі як нові технології, кращі методи управління тощо.
→ зміцнення конкурентних позицій на ринку - нематеріальні активи, такі як торгові марки, гудвіл, можуть сприяти зміцненню конкурентних позицій підприємства на ринку, оскільки вони можуть зробити продукцію або послуги підприємства більш привабливими для споживачів.
→ збільшення прибутку - нематеріальні активи, такі як патенти, торгові марки, можуть сприяти збільшенню прибутку підприємства, оскільки вони можуть забезпечити підприємству додаткові джерела доходів.

Рисунок 1.1 – Економічна роль нематеріальних активів підприємства

Джерело: складено автором на основі літератури [29, с. 129].

Для ефективного управління нематеріальними активами підприємство має забезпечити їх належне документування, облік та оцінку.

Нематеріальні активи підприємства можна класифікувати за різними видами, включаючи їхню природу, походження, використання та інші ознаки (рис. 1.2).

Рисунок 1.2 – Класифікація нематеріальних активів підприємства

Джерело: складено автором на основі літератури [17].

Класифікація за даними видами допомагає підприємствам в кращому управлінні та обліку своїх нематеріальних активів, а також у відображенні їх у фінансовій звітності відповідно до вимог стандартів обліку (рис.1.3).

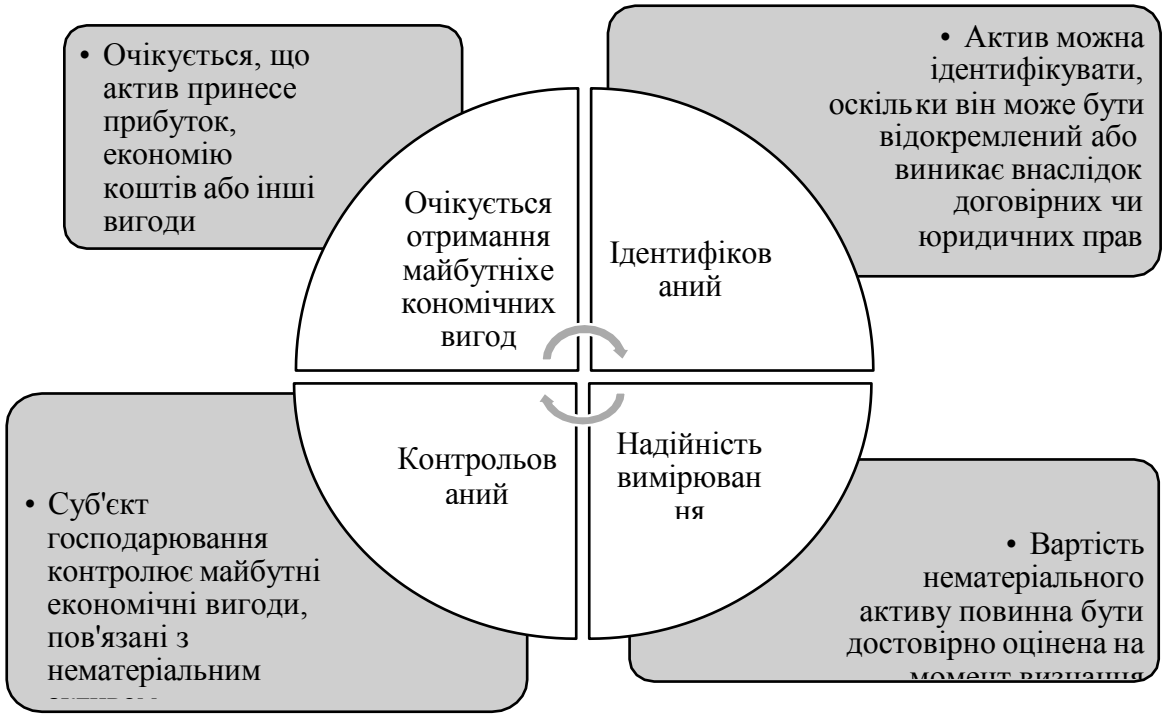

Рисунок 1.3 – Критерії визначення нематеріальних активів

Джерело: перекладено [36].

Критерії визначення нематеріальних активів відіграють ключову роль у правильному управлінні та оцінці активів підприємства. Вони дозволяють чітко ідентифікувати та класифікувати різноманітні види нематеріальних активів, що включають інтелектуальну власність, бренди, ліцензії, ноу-хау, франшизи та документацію. Основними критеріями є унікальність, контрольованість, вартість та можливість відтворення. Застосування цих критеріїв дозволяє підприємствам ефективно управляти своїми нематеріальними активами, максимізувати їх вартість та забезпечувати конкурентоспроможність на ринку.

Нематеріальні активи поділяються на різні види в залежності від їхньої природи та характеристик, які подані на рисунку 1.4.

Отже, нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, бренди, ліцензії, ноу-хау, франшизи та документація, становлять важливу складову успішного функціонування сучасного підприємства.

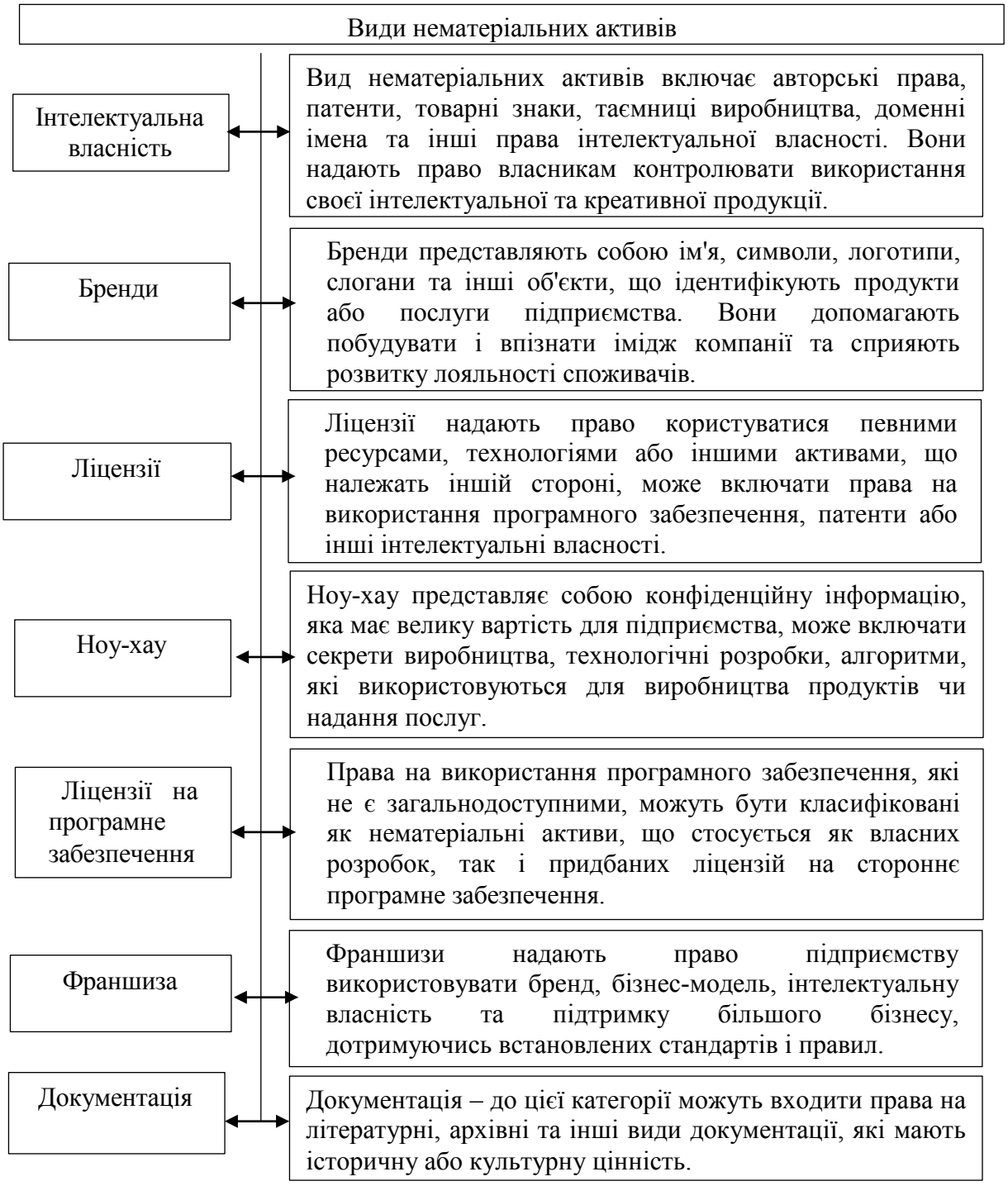

Рисунок 1.4 – Види нематеріальних активів підприємства

Джерело: складено автором на основі літератури [4, с. 18].

Вони не лише підвищують конкурентоспроможність підприємства, а й створюють додаткову вартість і підтримують його позиції на ринку. Використання цих нематеріальних активів дозволяє підприємству розширювати

свої можливості, залучати нових клієнтів, підвищувати рівень довіри споживачів та забезпечувати стабільний розвиток у динамічному бізнес- середовищі.

Різні види нематеріальних активів можуть мати різну вартість, термін придатності та вплив на фінансовий стан підприємства, і їх облік вимагає відповідного визнання та управління.

У процесі оцінки нематеріальних активів використовуються різноманітні підходи, серед яких загальноприйняті – дохідний, порівняльний та витратний. Вибір методу оцінки значно залежить від типу та характеру нематеріального активу, а також від стабільності та природи генерованого ним доходу та можливості його комерційного використання. Кожен з підходів має свої переваги та обмеження і використовується відповідно до конкретної ситуації та завдань оцінки нематеріальних активів.

1) Дохідний підхід базується на визначенні майбутніх економічних вигід, які очікує отримати підприємство від використання нематеріального активу - підхід ґрунтується на припущенні, що вартість нематеріального активу визначається його здатністю генерувати дохід.

Існує кілька методів дохідного підходу:

- метод дисконтування майбутніх грошових потоків використовується для визначення теперішньої вартості майбутніх чистих грошових потоків, які очікує отримати підприємство від використання нематеріального активу;
- метод надприбутку використовується для визначення додаткового прибутку, який отримує підприємство завдяки володінню нематеріальним активом;
- метод мультиплікаторів використовується для визначення вартості нематеріального активу на основі співвідношення його вартості з певними фінансовими показниками підприємства [9].

Вибір методу дохідного підходу залежить від наступних складових:

− наявності інформації про майбутні грошові потоки;

− можливості прогнозування надприбутку;

− наявності аналогічних компаній, які можна використовувати для порівняння.

Дохідний підхід є одним з найпоширеніших методів оцінки нематеріальних активів. Він дає можливість визначити вартість нематеріального активу з урахуванням його майбутньої економічної вигоди.

2) Витратний підхід до оцінки нематеріальних активів базується на визначенні витрат, які були понесені на створення або придбання нематеріального активу та використовується, коли немає ринку для аналогічних нематеріальних активів.

Існує два основних методи витратного підходу:

− метод первісної вартості - цей метод базується на бухгалтерській вартості нематеріального активу, яка включає в себе витрати на його створення або придбання.

− метод відновної вартості - цей метод базується на визначенні витрат, які б знадобились для створення нового нематеріального активу, еквівалентного оцінюваному.

Витратний підхід може бути корисним інструментом для оцінки нематеріальних активів, але його слід використовувати з урахуванням його переваг і недоліків [30, с. 207].

3) Порівняльний підхід до оцінки нематеріальних активів ґрунтується на порівнянні об'єкта оцінки з аналогічними активами, які продаються на ринку, підхід використовується, коли існує достатньо інформації про ринок аналогічних активів та коли неможливо або недоцільно використовувати інші підходи до оцінки.

До методів порівняльного підходу належать:

− метод аналізу продажів - використовується, коли на ринку є дані про продаж аналогічних активів. Ціна продажу аналогічного активу коригується

з урахуванням відмінностей між ним та об'єктом оцінки.

− метод дисконтування роялті використовується, коли на ринку є дані про ліцензування аналогічних активів. Сума роялті, що сплачується за аналогічний актив, дисконтується з урахуванням залишкового строку дії ліцензії.

− метод множників використовується, коли на ринку є дані про ринкову капіталізацію компаній, які володіють аналогічними активами. Ринкова капіталізація компанії ділиться на вартість її матеріальних активів, щоб отримати множник, який потім використовується для оцінки нематеріального активу [5, с. 889].

Порівняльний підхід є один з найпоширеніших методів оцінки нематеріальних активів та має свої переваги та недоліки, тому його слід використовувати з урахуванням конкретних обставин.

Отже, нематеріальні активи - це активи, що мають нематеріальну форму існування, тобто не мають фізичної втіленості, але мають велику економічну цінність та важливість для підприємства.

Економічна сутність нематеріальних активів полягає в їхній здатності генерувати майбутні доходи для підприємства та створювати конкурентну перевагу на ринку.

Оцінка нематеріальних активів є важливою складовою управління активами підприємства, адже вона дозволяє визначити їхню реальну вартість та визначити стратегічні рішення щодо їх використання. Класифікація нематеріальних активів допомагає систематизувати їх та враховувати їхні особливості при оцінці.

1.2 Облікова політика та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів

Облік нематеріальних активів є невід'ємною складовою фінансової звітності підприємства, оскільки вони можуть мати значний вплив на його фінансовий стан та результати діяльності. З метою забезпечення об'єктивності та достовірності обліку нематеріальних активів, важливим є розробка та впровадження ефективної облікової політики, яка відповідала б вимогам міжнародних стандартів обліку та національного законодавства.

Формування облікової політики відіграє ключову роль у системі бухгалтерського обліку, особливо коли йдеться про нематеріальні активи та цей процес розпочинається з чіткого визначення поняття «облікова політика» та його складових, які представляють собою сукупність принципів, методів і процедур бухгалтерського обліку (табл.1.2).

Таблиця 1.2 – Визначення сутності поняття «облікова політика» у нормативно-правових документах

Документ	Трактування
1	**2**
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Облікова політика є важливим інструментом в управлінні фінансовою діяльністю підприємства та має сукупність принципів, методів і процедур, які визначаються підприємством для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності. Облікова політика включає в себе стандарти та вимоги, що регулюють оцінку, визнання, вимірювання та відображення фінансової інформації [23].
НП(С)БО 1	Облікова політика є важливим документом для будь-якого підприємства, оскільки вона визначає принципи, методи, і процедури, які використовуються для ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності [25].
МСБО 8	Облікова політика також включає в себе процедури та правила, які використовуються при обліку операцій та забезпечує єдність та консистентність у фінансовій звітності підприємства [13].
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства	Облікова політика є важливим компонентом в системі бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві. У цьому документі фіксуються принципи, методи та процедури, для ведення бухгалтерського обліку, складання та подання фінансової звітності [26].

Джерело: узагальнено автором [13, 23, 25, 26].

Формування облікової політики для нематеріальних активів передбачає розробку системи принципів і методів, які охоплюють всі аспекти їхнього життєвого циклу – від надходження та використання до вибуття та процес включає в себе розгляд альтернативних методів та процедур, які можуть бути застосовані в залежності від виду нематеріального активу і умов діяльності підприємства [31, с. 172].

Проаналізувавши нормативно-правові документи, вважаємо, що облікова політика обліку нематеріальних активів - це система принципів, методів, правил і процедур, які визначаються підприємством для обліку, визнання, вимірювання, відображення і відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності.

Облікова політика встановлюється з метою забезпечення об'єктивності, надійності та коректності інформації про нематеріальні активи, що використовується у внутрішньому та зовнішньому фінансовому звітності підприємства. Облікова політика обліку нематеріальних активів включає в себе визначення критеріїв визнання активів, методів їх вимірювання, порядку амортизації, оцінки та визначення строків корисного використання, а також вимог щодо документування та внутрішнього контролю за процесами обліку нематеріальних активів.

Методичні рекомендації з облікової політики підприємства передбачають оформлення розроблених елементів у вигляді розпорядчого документу – Наказу про облікову політику.

Щодо нематеріальних активів, в наказі повинна бути відображена інформація щодо дати первісного визнання, методів амортизації та підходів до їх переоцінки, рекомендації спрямовані на фінансовий облік, який орієнтований на підготовку фінансової звітності підприємства. Варто відзначити, що процес формування облікової політики в системі управлінського обліку, спрямований на інформаційне забезпечення системи менеджменту підприємства [26].

Облікова політика нематеріальних активів включає в себе ряд

важливих аспектів, спрямованих на правильне визнання, класифікацію, вимірювання та відображення цих активів у фінансовій звітності підприємства. Перш за все, ця політика повинна чітко визначати, які види нематеріальних активів відповідають критеріям визнання та які процедури використовуються для їхнього визнання в обліку.

Облікова політика має встановлювати методи вимірювання нематеріальних активів, чи то за вартістю придбання, чи то за вартістю відтворення. Крім того, вона повинна визначати правила щодо амортизації таких активів, включаючи розрахунок термінів їх корисного використання та методів амортизації. Облікова політика нематеріальних активів має на меті забезпечити не лише фінансову звітність, а й надати всю необхідну інформацію для управління підприємством, означає, що вона виконує значно ширший спектр завдань, ніж у системі фінансового обліку.

Облікова політика щодо нематеріальних активів сприяє забезпеченню прозорості, достовірності та повноти фінансової звітності. Вона визначає порядок визнання, оцінки, амортизації та знецінення нематеріальних активів, що впливає на фінансові показники підприємства і надає користувачам фінансової звітності необхідну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень.

Основні завдання формування облікової політики нематеріальних активів подано на рисунку 1.4.

Процес визнання нематеріальних активів та їх обліку регламентується широким спектром міжнародних та національних нормативно-правових документів, а також внутрішніми нормативними актами підприємства (Додаток А).

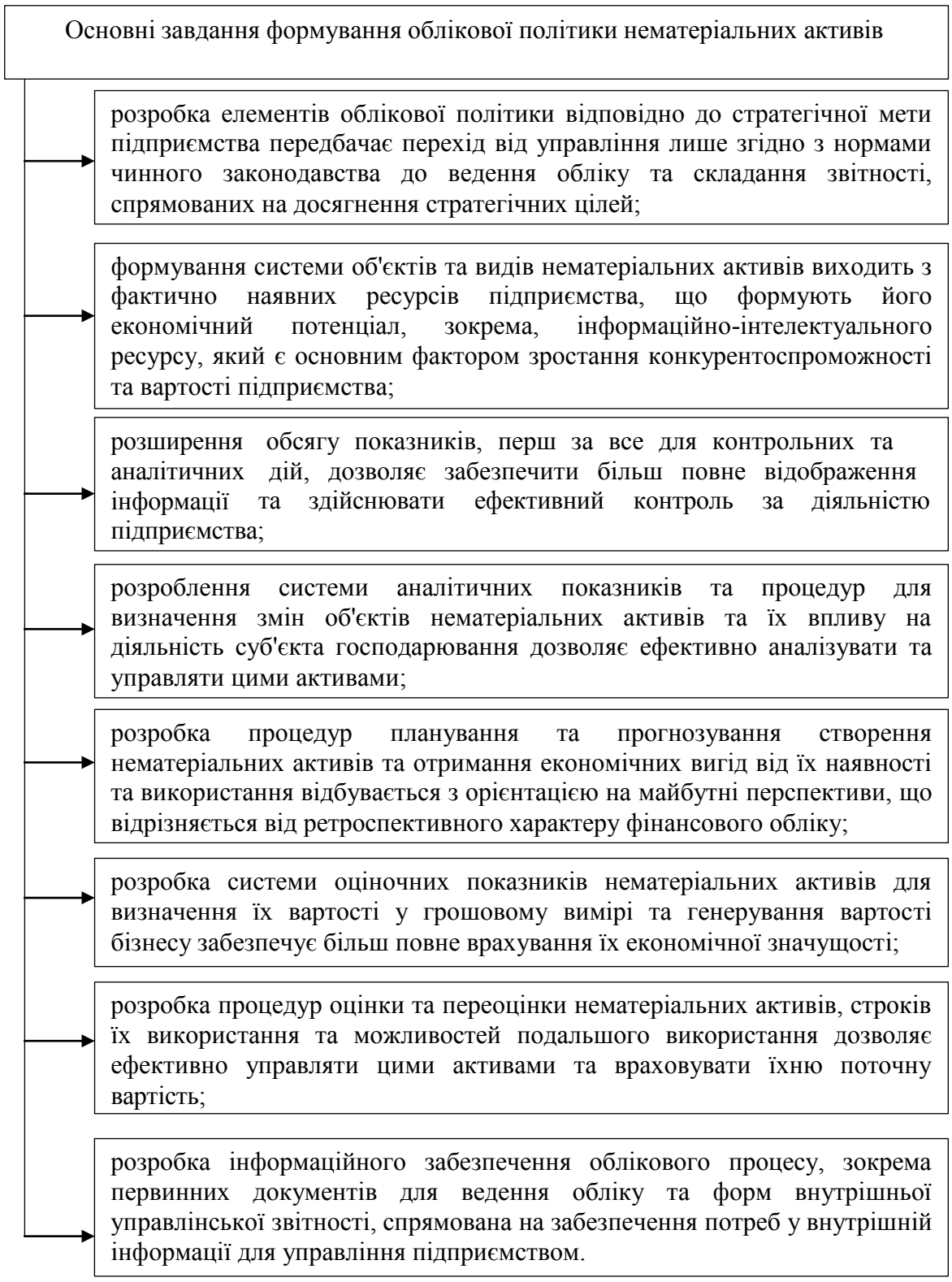

Рисунок 1.4 – Завдання формування облікової політик нематеріальних активів підприємства

Джерело: складено автором на основі літератури [10, с. 306].

Внутрішні регулюючі документи, такі як Наказ про облікову політику підприємства в частині нематеріальних активів, Робочий план рахунків в частині нематеріальних активів та Графік документообігу в частині нематеріальних активів, відіграють важливу роль у системі обліку та управління нематеріальними активами підприємства (табл.1.4).

Таблиця 1.4 – Внутрішні регулюючі документи нематеріальних активів підприємства

Назва документу	**Характеристика**
Наказ про облікову політику	Визначає стратегію та методику обліку нематеріальних активів, включаючи процедури їх визнання, вартісної оцінки, амортизації та переоцінки та документ містить внутрішні стандарти та процедури, що допомагають забезпечити однорідність та достовірність обліку нематеріальних активів;
Робочий план рахунків	Визначає структуру та нумерацію рахунків, які використовуються для обліку нематеріальних активів та визначає спеціальні рахунки, які відповідають різним видам нематеріальних активів, а також встановлює порядок їх ведення та звітності;
Графік документообігу	Визначає порядок підготовки, узгодження та затвердження документів, пов'язаних з обліком нематеріальних активів та включає в себе терміни виконання різних етапів документообігу, що допомагає забезпечити вчасну та ефективну обробку документів та звітності

Джерело: складено автором на основі літератури [28].

Усі внутрішні регулюючі документи спрямовані на забезпечення належного обліку та контролю за нематеріальними активами підприємства згідно з встановленими нормативами та внутрішніми стандартами [28].

Отже, облікова політика та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів є ключовими аспектами в системі бухгалтерського обліку підприємств. Вони визначають методи та процедури обліку, оцінки та звітності щодо нематеріальних активів відповідно до міжнародних та національних стандартів. Ефективна облікова політика сприяє забезпеченню однорідності, достовірності та порівнянності фінансової звітності, а нормативно-правове регулювання гарантує виконання встановлених вимог та забезпечує дотримання

відповідних стандартів. Ретельне дотримання нормативно-правових документів сприяє оптимізації управління нематеріальними активами та підвищенню довіри до фінансової звітності підприємства.

1.3 Українська та міжнародна практика обліку нематеріальних активів: проблеми та протиріччя

У сучасному світі, де економіка стає все більш інноваційною та заснованою на знаннях, облік нематеріальних активів стає надзвичайно важливим елементом фінансового управління підприємствами. Українська та міжнародна практика обліку нематеріальних активів постійно розвивається та вдосконалюється, проте виникають ряд проблем і протиріч, які потребують уваги та вирішення. Розгляд різноманітних аспектів є важливим для забезпечення ефективного управління бізнесом та забезпечення стабільності фінансової системи в цілому.

Погляд на концепцію «нематеріальних активів» у національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку розходиться. Згідно з МСБО 38 [15], нематеріальні активи описуються як немонетарні ресурси, які не мають конкретної матеріальної форми, але можуть бути визначені. У свою чергу, НП(С)БО 8 [17] дефініцію нематеріальних активів визначає як немонетарні ресурси, які лишаються поза межами матеріального світу, але можуть бути ідентифіковані.

Одним із найбільш суперечливих аспектів у сфері нематеріальних активів є розбіжності між національними та міжнародними стандартами обліку, що значно обмежує можливості їх відображення в обліку. Національні та міжнародні стандарти визначають групи нематеріальних ресурсів, які можуть бути віднесені до нематеріальних активів (табл. 1.5).

Таблиця 1.5 – Протиріччя нематеріальних активів за національними та міжнародними стандартами

Показник	МСБО 38	НП(С)БО 8
Визнання	- назви брендів; - заголовки та назви видань; - комп'ютерне програмне забезпечення; - ліцензії та привілеї; - авторські права; - патенти та інші права на промислову власність, права на обслуговування та експлуатацію; - рецепти, формули, моделі, проекти та прототипи; - нематеріальні активи на етапі розробки.	- права користування природними ресурсами; - права користування майном; - права на комерційні позначення; - права на об'єкти промислової власності; - авторське право та суміжні з ним права; - інші нематеріальні активи.
Оцінка	Первісна вартість нематеріального активу - це сума фактичних витрат, пов'язаних з його придбанням або створенням.	Первісна вартість нематеріального активу - це сума фактичних витрат, пов'язаних з його придбанням або створенням.
Амортизація	Нематеріальні активи амортизуються протягом строку їх корисного використання, який може бути невизначеним.	Нематеріальні активи амортизуються протягом строку їх корисного використання, який не може перевищувати 20 років.
Розкриття інформації	У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про: - склад та вартість нематеріальних активів; - методи їх оцінки; - строки їх корисного використання; - суми нарахованої амортизації; очікувані способи використання та очікувані економічні вигоди.	У примітках до фінансової звітності наводиться інформація про: - склад та вартість нематеріальних активів; - методи їх оцінки; - строки їх корисного використання; суми нарахованої амортизації.

Джерело: сформовано автором на основі: [15, 17]

Протиріччя між національними та міжнародними стандартами обліку нематеріальних активів виникає через різницю в їх визначенні та класифікації. Національні стандарти можуть мати власні визначення та критерії ідентифікації нематеріальних активів, які відрізняються від міжнародних та може призводити до неоднозначного трактування та реєстрації певних видів нематеріальних активів у фінансовій звітності.

Розбіжності у стандартах можуть створювати складнощі для обліку нематеріальних активів як на рівні окремих підприємств, так і на загальному ринковому рівні.

Існує певна різниця в групуванні об‘єктів нематеріальних активів в стандартах, проте коло можливостей визнання ресурсів активами співпадає.

У зв'язку з наведеними обмеженнями виникає головна проблема в обліку нематеріальних активів – звужений підхід до їх облікового відображення, наявність неврахованих обліком нематеріальних ресурсів у складі активів підприємства та існування гудвілу.

Проте існують обмеження щодо формування собівартості нематеріальних активів, оскільки вони в підприємств формуються в результаті понесених витрат у процесі інтелектуальної та інноваційної діяльності. Значна частина витрат підприємства відноситься до складу видатків, тобто спожитих витрат, без формування ресурсу у зв'язку із регламентацією національними та міжнародними стандартами обліку переліку тих витрат, які не можуть складати собівартість нематеріальних активів.

НП(С)БО 8 та МСБО 38 встановлюють певні критерії для визнання витрат і ресурсів як нематеріальних активів, однак, є певні витрати та ресурси, які не визнаються нематеріальними активами за цими стандартами (рис.1.5).

Вище зазначенні витрати та ресурси можуть бути важливими для діяльності підприємства, але вони не відповідають критеріям ідентифікації та контролю, які необхідні для визнання їх нематеріальними активами згідно з вказаними стандартами.

Враховуючи умови, які були викладені, в системі фінансового обліку відбувається необ'єктивне відображення наявного нематеріального ресурсу. Обмеження щодо капіталізації понесених витрат у вигляді активів призводить до завищення обсягу витрат та заниження одержаних фінансових результатів, що в свою чергу, призводить до заниження обсягів податку на прибуток та загальних

податкових надходжень для країни в цілому.

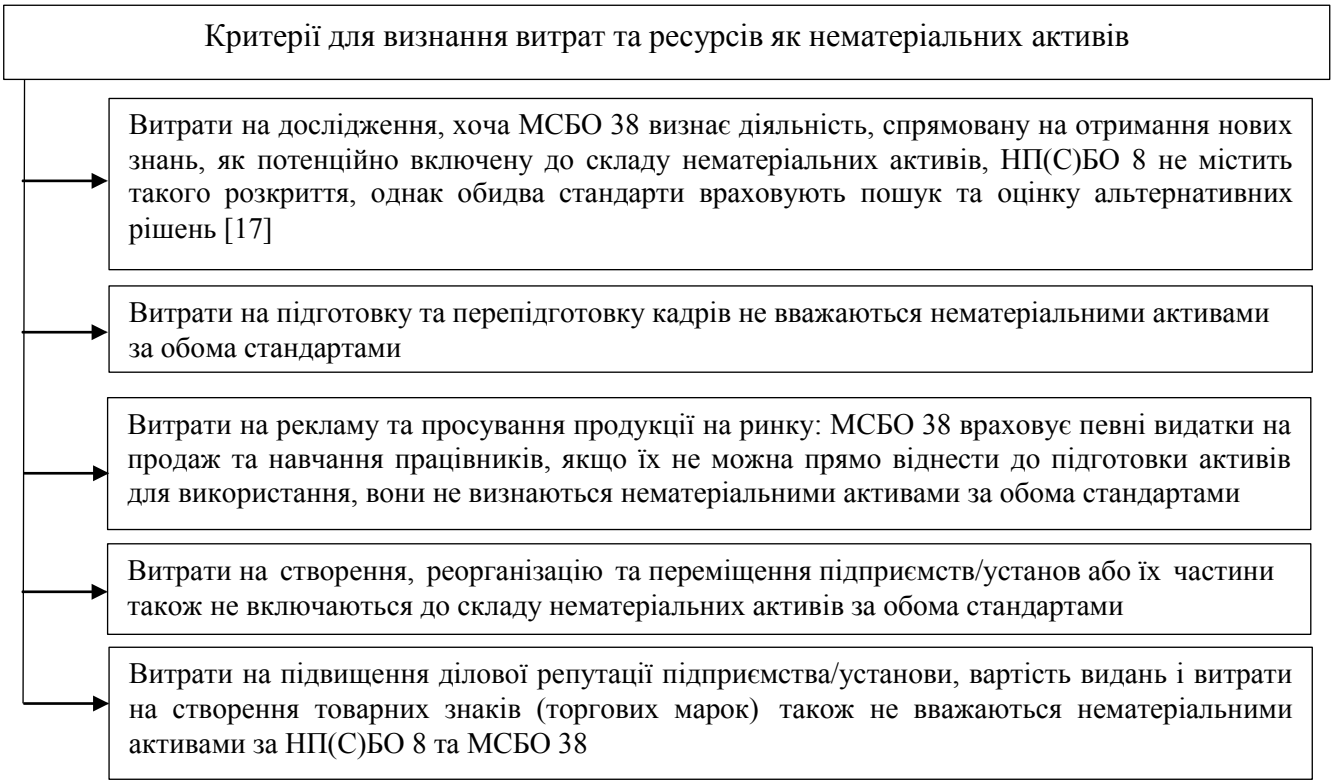

Рисунок 1.5 – Критерії для визнання витрат та ресурсів як нематеріальних активів

Джерело: сформовано автором на основі: [15, 17]

Тому в управлінському обліку необхідне розширення кола ресурсів, які визнаються нематеріальними активами, та розробка їх класифікації, спрямованих на мету управління вартістю підприємства.

Особливо критичним є питання оцінки нематеріальних активів, оскільки вони не мають фізичної форми, швидко змінюють свою вартість і значно впливають на загальну вартість бізнесу. Надана можливість відображення нематеріальних активів за справедливою вартістю, без розкриття методів і підходів до її визначення, дозволяє підприємствам самостійно обирати способи розрахунків. Однак відсутність детальних рекомендацій ускладнює вибір більш об'єктивного методу, що особливо стосується внутрішньо генерованого гудвілу, для якого відсутні чіткі методики визначення вартості [32, с. 172].

Ще одним досить суперечливим аспектом щодо визначення оцінки нематеріальних активів є нарахування їх амортизації. На відміну від основних засобів, більшість нематеріальних активів не можуть використовуватися протягом тривалого часу, характеризуються зниженням корисності протягом періоду використання інформаційно-інтелектуального ресурсу та складність визначення строку корисного використання. Зазначено, що нематеріальні активи з невизначеним строком корисного використання не підлягають амортизації, замість цього проводиться перевірка на зменшення корисності нематеріальних активів, що також відображено в НП(С)БО 28 [24], Проте, НП(С)БО 28 визначає річний період такої перевірки, тоді як МСБО 38 [15] та МСБО 36 [14] відкривають можливість проведення перевірки за наявності ознак можливого зменшення корисності нематеріального активу. У зв'язку з можливістю швидкої втрати вартості, необхідний постійний контроль за зменшенням корисності як для нематеріальних активів, так і для внутрішньо генерованого гудвілу.

Отже, українська та міжнародна практика обліку нематеріальних активів виявляють низку проблем та протирічь, які потребують уважного вирішення. Суперечності у визначенні, оцінці та амортизації нематеріальних активів створюють значні виклики для підприємств і організацій у формуванні правильної облікової політики та використанні цих активів для досягнення стратегічних цілей. Налагодження збалансованого підходу до обліку нематеріальних активів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління підприємством та підтримці його конкурентоспроможності в умовах постійних змін на ринку.

РОЗДІЛ 2
СТАН ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

2.1 Організаційні та технічні особливості діяльності і аналіз структури нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

Організаційні та технічні особливості діяльності є ключовими компонентами успіху будь-якого підприємства. Вони впливають на ефективність роботи, продуктивність, якість продукції або послуг, а також на конкурентоспроможність на ринку. Розглянемо їх детальніше.

Організаційні особливості діяльності підприємства включають структуру, процеси та культуру компанії. Вони формують основу управління підприємством і впливають на те, як компанія досягає своїх цілей.

1. Організаційна структура:

- форма власності: державна, приватна, змішана;
- тип організації: ієрархічна, матрична, плоска;
- поділ функцій: спеціалізація та розподіл завдань між підрозділами;
- ланцюг командування: порядок підпорядкованості та звітності.

2. Процеси управління:

- планування: встановлення цілей, розробка стратегій та планів для їх досягнення;
- організація: визначення завдань, розподіл ресурсів, координація діяльності;
- мотивація: стимулювання працівників до досягнення високих результатів;
- контроль: моніторинг виконання завдань, оцінка результатів, коригувальні дії.

3. Організаційна культура:

- цінності та норми: визначають поведінку працівників і стиль управління;
- комунікації: внутрішні та зовнішні, формальні та неформальні;
- лідерство: стиль управління, взаємини між керівництвом та працівниками. Технічні особливості діяльності включають технології, обладнання, інфраструктуру та методи виробництва, які використовуються підприємством для створення продукції або послуг.

1. Технології:

- виробничі технології: методи та процеси виробництва продукції;
- інформаційні технології: системи управління, програмне забезпечення, мережі.

2. Обладнання:

- виробниче обладнання: машини, інструменти, виробничі лінії;
- інформаційне обладнання: комп'ютери, сервери, мережеве обладнання.

3. Інфраструктура:

- будівлі та споруди: виробничі приміщення, склади, офіси;
- логістика: транспортні засоби, склади, системи управління запасами.

4. Методи виробництва:

- традиційні методи: ручна праця, ремісничі технології;
- сучасні методи: автоматизація, роботизація, lean manufacturing.

Організаційні та технічні особливості відіграють критичну роль у житті підприємства, оскільки вони:

1. Впливають на продуктивність та ефективність: злагоджена організаційна структура та сучасні технології сприяють підвищенню продуктивності праці та зниженню витрат.

2. Забезпечують якість продукції та послуг: високоякісне обладнання та налагоджені виробничі процеси забезпечують високу якість продукції та послуг, що задовольняє споживачів.

3. Підвищують конкурентоспроможність:

- інноваційні технології та ефективне управління дозволяють підприємству швидко адаптуватися до змін ринку та випереджати конкурентів.

4. Сприяють розвитку та зростанню:

- інвестиції в нові технології та вдосконалення організаційних процесів забезпечують довгостроковий розвиток та зростання підприємства. Таким чином, організаційні та технічні особливості діяльності є взаємопов'язаними та взаємодоповнюючими компонентами, які визначають успіх та стабільність будь-якого підприємства. Організаційні та технічні особливості діяльності підприємства є важливими аспектами, які визначають його функціонування, ефективність та конкурентоспроможність (рис. 2.1).

Рисунок 2.1 – Організаційні та технічні особливості діяльності підприємства

Джерело: сформовано автором на основі: [15, 17]

Роль організаційних і технічних особливостей діяльності підприємства у житті підприємства представлено у рис. 2.2.

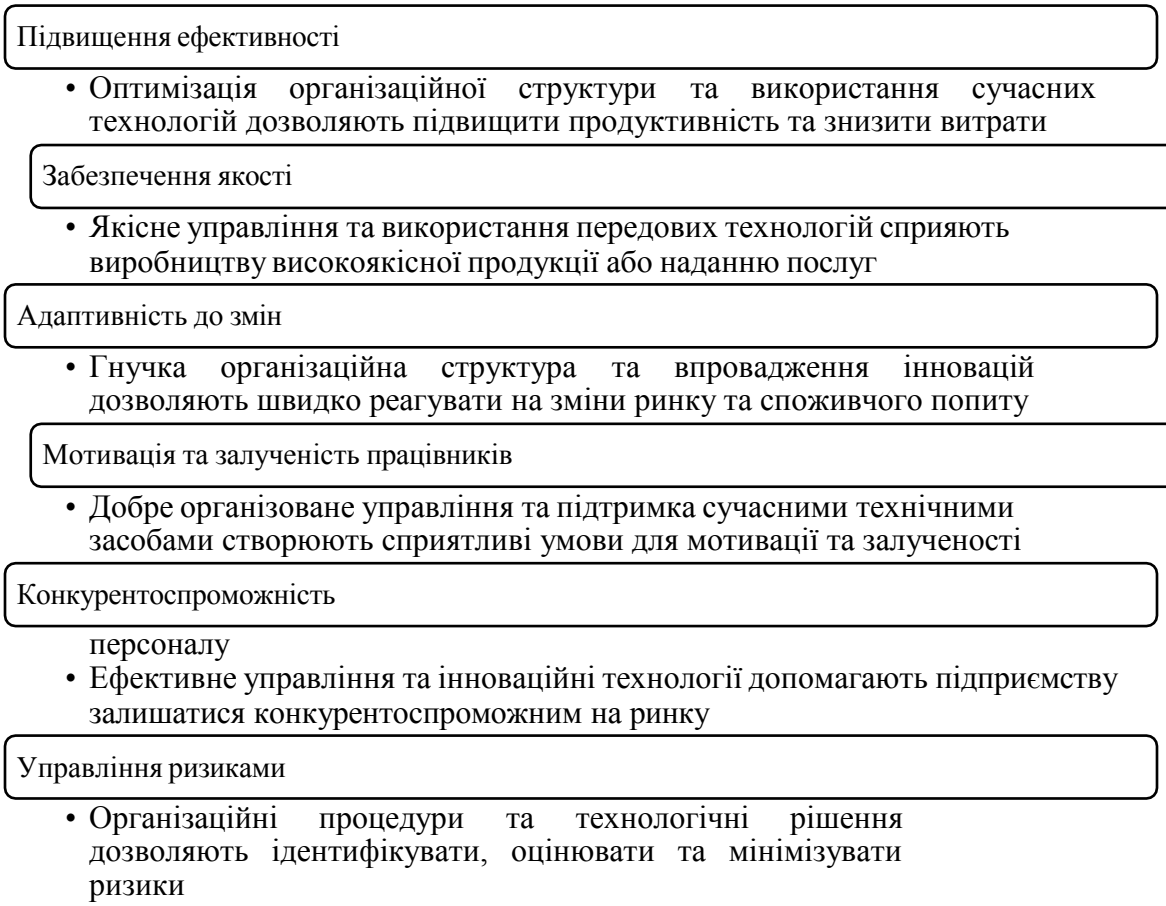

Рисунок 2.2 – Роль організаційних і технічних особливостей діяльності підприємства у житті підприємства

Джерело: сформовано автором на основі: [15, 17]

Організаційні та технічні особливості діяльності є ключовими факторами успіху будь-якого підприємства. Вони забезпечують ефективне управління, підвищують якість продукції чи послуг, сприяють конкурентоспроможності та адаптивності до ринкових змін, що, в свою чергу, сприяє стабільному розвитку підприємства. Для дослідження обліку нематеріальних активів обрано єдиного національного оператора поштового зв’язку України АТ «УКРПОШТА» (рис. 2.3).

Повне найменування юридичної особи	• Акціонерне Товариство «Укрпошта»
Назва іноземною мовою	• STOCK COMPANY «UKRPOSHTA»
Код ЄДРПОУ	• 21560045
Організаційно-правова форма	• Акціонерне товариство
Місцезнаходження юридичної особи	• Україна, 01001, м. Київ, вул. Хрещатик, буд. 22
Розмір статутного капіталу	• 6518597 тис. грн
Статус юридичної особи	• Не перебуває в процесі припинення

Рисунок 2.3 – Загальна інформація про АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19].

Акціонерне товариство «УКРПОШТА» представляє собою підприємство, утворене згідно із законодавством України, засновником та акціонером якого виступає держава Україна через Міністерство Інфраструктури України [20].

Засноване на принципах корпоративного управління та забезпечене державною частю, АТ «УКРПОШТА» здійснює свою діяльність відповідно до Закону України «Про поштовий зв’язок» [27] (рис. 2.4.).

АТ «УКРПОШТА» надає послуги поштового зв'язку, зокрема універсальні послуги поштового зв'язку по всій території України, з метою повного задоволення потреб користувачів у поштовому зв'язку та забезпечення ефективного розвитку єдиної національної поштової мережі України [19].

АТ «УКРПОШТА» спрямовує свою діяльність на надання широкого спектру послуг населенню, державним організаціям та комерційним підприємствам у сфері поштового зв’язку та супутніх послуг.

Рисунок 2.4 – Історія АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19].

Серед основних видів послуг, які надаються АТ «УКРПОШТА», важливе місце займає пересилання кореспонденції, листівок та посилок як по території України, так і за її межами. Крім того, АТ «УКРПОШТА» виконує функції з виплат та доставки соціальних виплат населенню, а також забезпечує фінансові послуги, включаючи оплату комунальних послуг, поштові перекази як в межах України, так і міжнародні перекази. До інших послуг, які надаються АТ «УКРПОШТА», входить розповсюдження періодичних друкованих видань. Такий різноманітний спектр послуг підприємства покликаний відповідати різноманітним потребам та вимогам клієнтів, забезпечуючи їм зручні та ефективні рішення у сфері поштового обслуговування та інших пов'язаних сфер [19].

Організаційна структура Укрпошти побудована на основі функціональних напрямів, спрямованих на виконання стратегічної мети компанії (рис. 2.5). Модель управління визначається дворівневою системою ієрархії, що забезпечує ефективність та координацію діяльності. На першому рівні розташовується апарат управління АТ «УКРПОШТА», який має своє місцезнаходження відповідно до юридичної адреси. На другому рівні розташовуються філії – відокремлені структурні підрозділи, розташовані поза межами місцезнаходження юридичної особи, і вони виконують частину функцій, що належать юридичній особі [19] (рис.2.5).

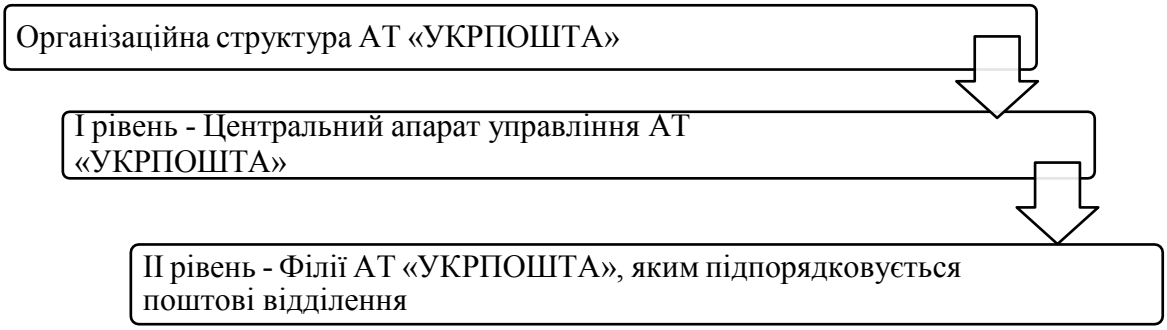

Рисунок 2.5 – Організаційна структура АТ «Укрпошта»

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19].

Важливо відзначити, що центральний апарат управління АТ «УКРПОШТА» знаходиться в місці розташування юридичної особи, а саме – за адресою: м. Київ, вул. Хрещатик, буд. 22. До складу компанії АТ «УКРПОШТА» входять 24 регіональні філії (рис. 2.6) та Дирекція з обробки та перевезення пошти та «Автотранспошта» та є однією з найбільших компаній країни та має близько 11 000 відділень, які забезпечують покриття у 100% населених пунктів України [19].

Рисунок 2.6 – Філії АТ «УКРПОШТА»

Джерело: сайт АТ «Укрпошта» [19].

Основні економічні показники АТ «УКРПОШТА» за 2021-2023 рр. подано в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Основні економічні показники діяльності АТ «УКРПОШТА» за 2021-2023 рр. тис. грн

Показники	**Роки**			**Зміни в абсолютних величинах від 2023р. (тис. грн)**		**Темпи зростання (зниження) 2023 р. у % до**	
	2021	**2022**	**2023**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Загальний капітал	10767634	9418683	11458547	690913	2039864	94%	82%
Власний капітал	2677889	1419800	755479	-1922410	-664321	354%	188%
Позиковий капітал	6969247	6869557	9456758	2487511	2587201	74%	73%
Середньооблі кова чисельність працівників, осіб	61779	53432	34751	-27028	-18681	178%	154%
Дохід від продажу продукції	1118868	1032419	11586473	10467605	10554054	10%	9%
Собівартість проданої продукції	9536425	9926858	10656528	1120103	729670	89%	93%
Валовий прибуток (збиток)	1645443	39651	929945	-715498	890294	177%	4%
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток),	183582	-1258089	-664321	-847903	593768	-28%	189%

Джерело: складено за даними фінансової звітності АТ «Укрпошта» (додатки А, Б, В) [35].

Відповідно до табл. 2.2. підприємство АТ «УКРПОШТА» за період з 2021 по 2023 рік показало різкі зміни в основних економічних показниках. Загальний капітал АТ «УКРПОШТА» зріс у 2023 році порівняно з попередніми роками, досягнувши значення 11 458 547 тис. грн.

За період з 2021 по 2023 рік власний капітал АТ «УКРПОШТА» відзначився значною динамікою зменшення. У 2021 році він складав 2 677 889 тис. грн, але вже у 2022 році зменшився майже вдвічі, досягнувши 1 419 800 тис. грн Найбільше падіння відбулося у 2023 році, коли власний капітал склав лише

755 479 тис. грн, що є значно меншим порівняно з попередніми періодами. Такий тривалий спад може свідчити про фінансові проблеми або неефективне управління ресурсами підприємства.

Протягом трьох років спостерігалася деякі коливання позикового капіталу у АТ «УКРПОШТА» у 2021 році позиковий капітал становив 6 969 247 тис. грн, що зріс до 6 869 557 тисяч гривень у 2022 році, але значно збільшився до 9 456 758 тис. грн у 2023 році, що може свідчити про збільшення інвестиційних потреб або про стратегічне використання залучених коштів для розвитку підприємства. Однак важливо враховувати, що збільшення позикового капіталу може також призвести до зростання фінансових витрат на обслуговування позик та збільшення фінансового ризику компанії.

Середньооблікова чисельність працівників підприємства зменшилась з 64 655 осіб у 2019 році до 34 751 особи у 2023 році. (рис. 2.7).

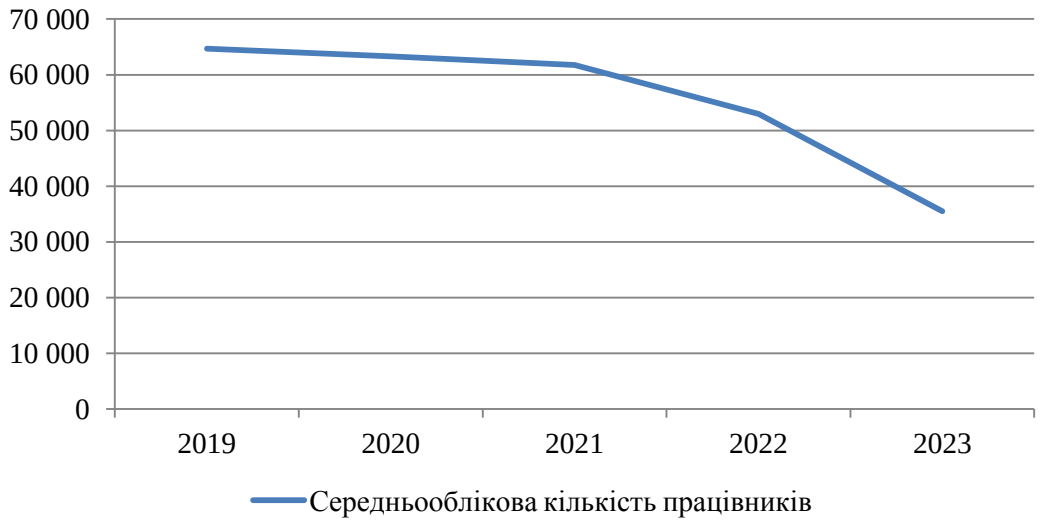

Рисунок 2.7 – Середньооблікова кількість працівників

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19

Дохід від продажу продукції значно зріс в 2023 році порівняно з попередніми роками, досягнувши значення 11 586 473 гривень. (рис. 2.8) Собівартість проданої продукції також зросла протягом цього періоду, але була меншою за дохід від продажу, що дозволило підприємству отримати валовий прибуток.

Однак чистий фінансовий результат показав збиток в 2022 і 2023 роках, що може свідчити про фінансові труднощі, з якими стикалося АТ «УКРПОШТА» в цей період. Важливо провести аналіз цих показників для виявлення причин та розробки стратегій подальшого розвитку підприємства.

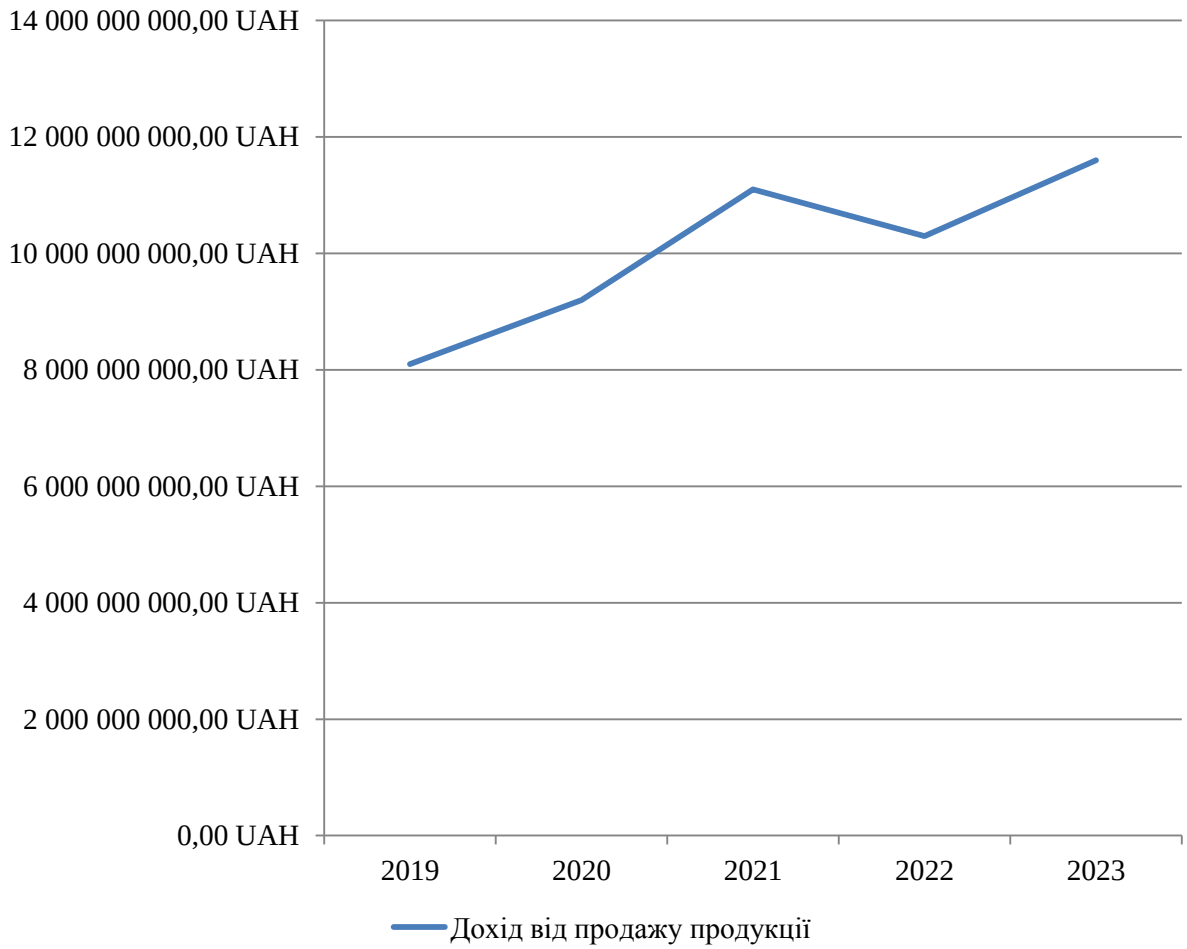

Рисунок 2.8 – Дохід від продажу продукції

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19]

Оцінка ліквідності та платоспроможності АТ «УКРПОШТА» в контексті нематеріальних активів є важливою складовою фінансового аналізу (табл. 2.3).

Нематеріальні активи, такі як права інтелектуальної власності, торгові марки, програмне забезпечення та інші, можуть мати значний вплив на фінансову стійкість та конкурентоспроможність підприємства.

Таблиця 2.3 – Аналіз ліквідності та платоспроможності АТ «УКРПОШТА» за 2021-2023 рр.

Назва показника	Джерело інформації	Роки			Зміни в абсолютних величинах від 2023р. (тис.грн)		Теоретично достатнє значення
		2021	2022	2023	2021	2022	
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	Ф.№1, (р.1165 + р.1160) : р.1695	0,38	0,76	0,79	0,42	0,03	Більше 0,2
Проміжний коефіцієнт покриття балансу	Ф.№1,(р.1125 +...+ р.1165)] : :р.1695	0,43	0,61	0,62	0,20	0,02	Більше 0,7-0,8
Коефіцієнт покриття балансу	Ф.№1, р.1195 : р.1695	0,91	0,71	0,70	-0,22	-0,01	Більше 2-2,5
Частка оборотних коштів у активах	Ф.№1, р.1195 : р.1300	0,59	0,52	0,58	-0,02	0,06	Збільшення
Частка власних оборотних коштів у запасах	Ф.№1, (р.1195 – р.1695) : (р.1100 + р.1110)	-2,06	-3,50	-6,27	-4,22	-2,77	Більше 0,5

Джерело: складено за даними фінансової звітності АТ «Укрпошта» (додатки Б, В, Г) [19]

Відповідно до табл. 2.3 коефіцієнт абсолютної ліквідності зростав з 0,38 у 2021 році до 0,79 у 2023 році, що свідчить про позитивну динаміку у забезпеченні платоспроможності на короткостроковий період.

Проміжний коефіцієнт покриття балансу АТ «УКРПОШТА», а також коефіцієнт покриття балансу, зазнали незначного зниження в 2022 та 2023 роках порівняно з 2021 роком, але залишаються на рівні, що вказує на відносну стабільність фінансового стану АТ «УКРПОШТА».

Частка оборотних коштів у активах відбувала коливання з 0,52 у 2022 році до 0,58 у 2023 році, що вказує на те, що АТ «УКРПОШТА» використовує

частину своїх активів для забезпечення оборотності.

Негативне значення частки власних оборотних коштів у запасах протягом 2021-2923 рр. (від -2,06 до -6,27) може свідчити про збільшення обсягів запасів, що може бути неефективним у використанні ресурсів.

Отже, необхідно приділяти увагу оптимізації запасів та збільшенню ефективності управління оборотним капіталом для покращення ліквідності та платоспроможності АТ «УКРПОШТА» в майбутньому.

Оцінка рентабельності підприємства є ключовим етапом у фінансовому аналізі, спрямованим на визначення ефективності та прибутковості використання нематеріальних активів. Нематеріальні активи, такі як інтелектуальна власність, торговельні марки, або програмне забезпечення, можуть мати значний вплив на фінансові показники підприємства. Відповідно, аналіз їх рентабельності дозволяє керівництву та інвесторам зробити обґрунтовані рішення щодо стратегії управління та розподілу ресурсів (табл. 2.4).

Таблиця 2.4 – Аналіз рентабельності АТ «УКРПОШТА» за 2021-2023 рр.

Назва показника	**Джерело інформації**	**Роки**			**Зміни в абсолютних величинах від 2023р. (тис.грн)**	
		2021	**2022**	**2023**	**2021**	**2022**
Рентабельність продаж	Ф.№2, р.2190 : р.2000 х 100%	18%	-115%	-6%	-24%	109%
Рентабельність операційної діяльності	Ф.№2, р.2190 : (р.2050 + р.2130 + р.2150 + р.2180) х 100%	2%	-10%	-6%	-8%	5%
Рентабельність від усіх видів діяльності до оподаткування	Ф.№2, р.2290 : (р.2050 + р.2130 + + р2150 + р.2180) х 100%	14%	-57%	-95%	-109%	-38%
Рентабельність капіталу	(р.2290, ф.№2) : р.1300,ф.№1 х 100%	2,21	-16,28	-7,04	-925%	924%

Джерело: складено за даними фінансової звітності АТ «Укрпошта» (додатки Б, В, Г) [19]

Відповідно до табл. 2.4 рентабельність продаж зазнала значних коливань протягом розглянутого періоду. У 2021 році показник становив 18%, але в наступні роки він від'ємний (-115% у 2022 році та -6% у 2023 році), що свідчить про труднощі у АТ «УКРПОШТА» в досягненні прибутковості від реалізації продукції чи послуг.

Рентабельність операційної діяльності АТ «УКРПОШТА» також показала негативні значення протягом аналізованого періоду, знижуючись з 2% у 2021 році до -10% у 2022 році та -6% у 2023 році, що може свідчити про проблеми з ефективністю управління витратами та операційними процесами в АТ «УКРПОШТА».

Рентабельність від усіх видів діяльності до оподаткування також відображає негативні тенденції, знижуючись з 14% у 2021 році до -57% у 2022 році та -95% у 2023 році - це свідчить про загальне погіршення фінансової ситуації АТ «УКРПОШТА» та можливу неефективність податкової стратегії.

Рентабельність капіталу АТ «УКРПОШТА» також показала від'ємні значення протягом усього періоду, хоча з 2,21 у 2021 році вона знизилася до -16,28 у 2022 році та -7,04 у 2023 році, що свідчить про те, що капітал АТ«УКРПОШТА» не приносить очікуваних прибутків або його ефективність у використанні зменшується.

Отже, наявність негативних значень рентабельності вказує на необхідність серйозних заходів для покращення фінансового стану та оптимізації управлінських процесів АТ «УКРПОШТА».

Аналіз структури нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» відображає важливі аспекти фінансового стану та стратегічних напрямків розвитку компанії. Нематеріальні активи включають у себе широкий спектр об'єктів (рис. 2.9):

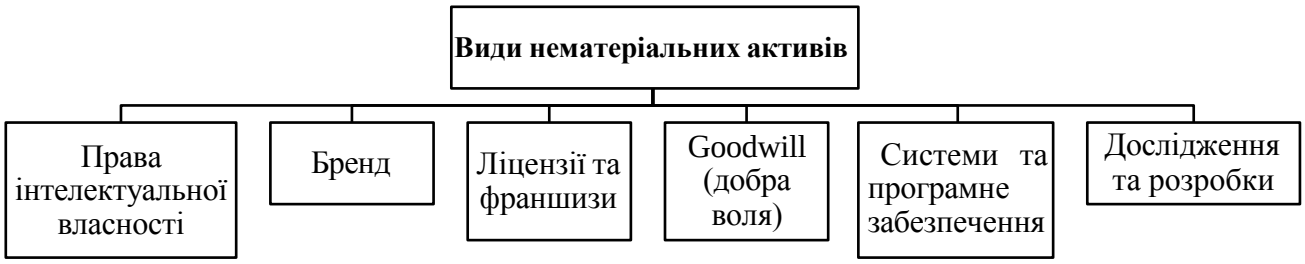

Рисунок 2.9 – Види нематеріальних активів

Джерело: сформовано автором

Аналіз структури нематеріальних активів дозволяє виявити їхню роль у формуванні конкурентних переваг компанії, ефективно використовувати їхні потенційні можливості та приймати обґрунтовані управлінські рішення для подальшого розвитку бізнесу (табл. 2.5).

Таблиця 2.5 – Структура нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» за 2021-2023 рр. тис. грн..

Показники	**Роки**			**Зміни в абсолютних величинах від 2023р. (тис.грн)**		**Темпи зростання (зниження) 2023 р. у % до**	
	2021	**2022**	**2023**	**2021**	**2022**	**2021**	**2022**
Нематеріальні активи	55 518	115895	123622	68 104	7727	45%	94%
Первісна вартість	150 078	143589	153625	3 547	10036	98%	93%
Накопичена амортизація	94560	27694	30003	-64 557	2309	315%	92%

Джерело: складено за даними фінансової звітності АТ «Укрпошта» (додатки Б, В, Г).

Відповідно до табл. 2.5 за період з 2021 по 2023 роки структура нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» зросла із 55,518 тис. грн. у 2021 році до 123,622 тис. грн. у 2023 році. Первісна вартість нематеріальних активів також зросла з 150,078 тис. грн. у 2021 році до 153,625 тис. грн. у 2023 році.

Зростання цих показників може свідчити про інвестування АТ «УКРПОШТА» у розвиток своїх нематеріальних активів, що може включати в себе придбання брендів, торгових марок, прав на інтелектуальну власність та інші активи,

спрямовані на покращення діяльності та забезпечення конкурентоспроможності.

Аналіз структури нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» свідчить про її стратегічний підхід до інвестування в розвиток та збереження цінності своїх брендів, торгових марок та інтелектуальної власності. Загальна сума нематеріальних активів значно збільшилася, що може вказувати на активні інвестиції у розвиток компанії та придбання нових активів для підвищення конкурентоспроможності (рис. 2.10).

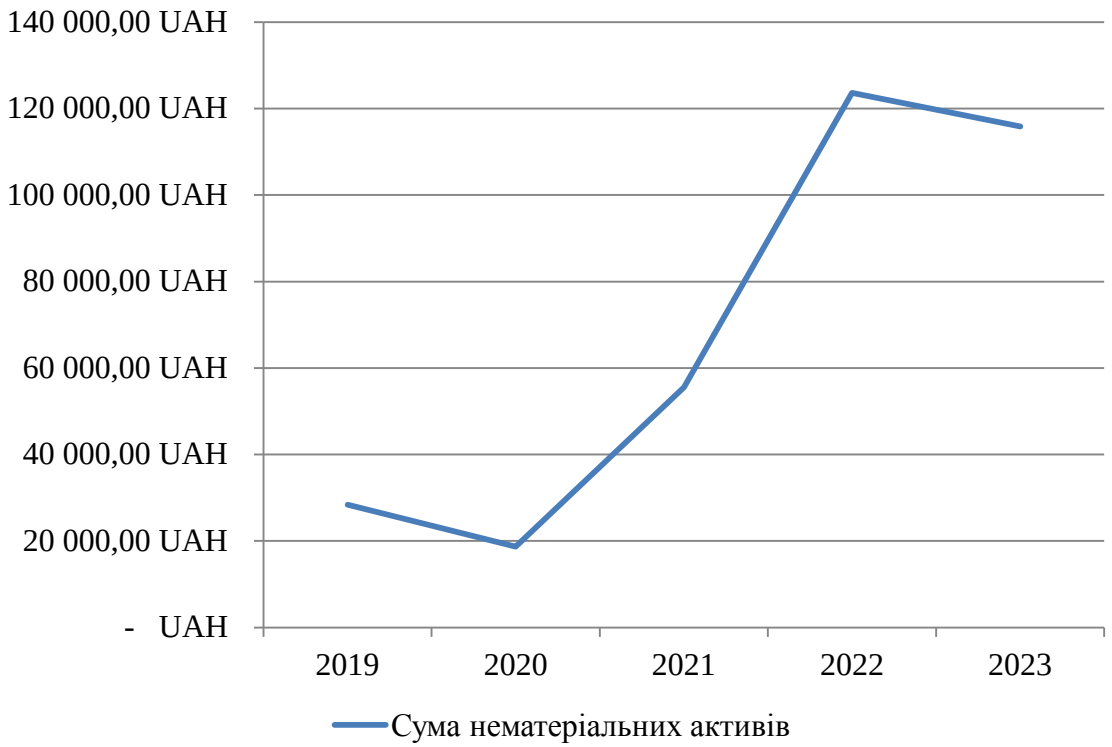

Рисунок 2.10 – Нематеріальні активи на балансі АТ «УКРПОШТА»

Джерело: сформовано автором на основі даних підприємства

Накопичена амортизація також збільшилася протягом цього періоду, що свідчить про те, що АТ «УКРПОШТА» продовжує використовувати свої нематеріальні активи у своїй діяльності (рис. 2.11).

Ліцензія на надання послуг поштового зв'язку дає компанії право на провадження основного виду діяльності [19].

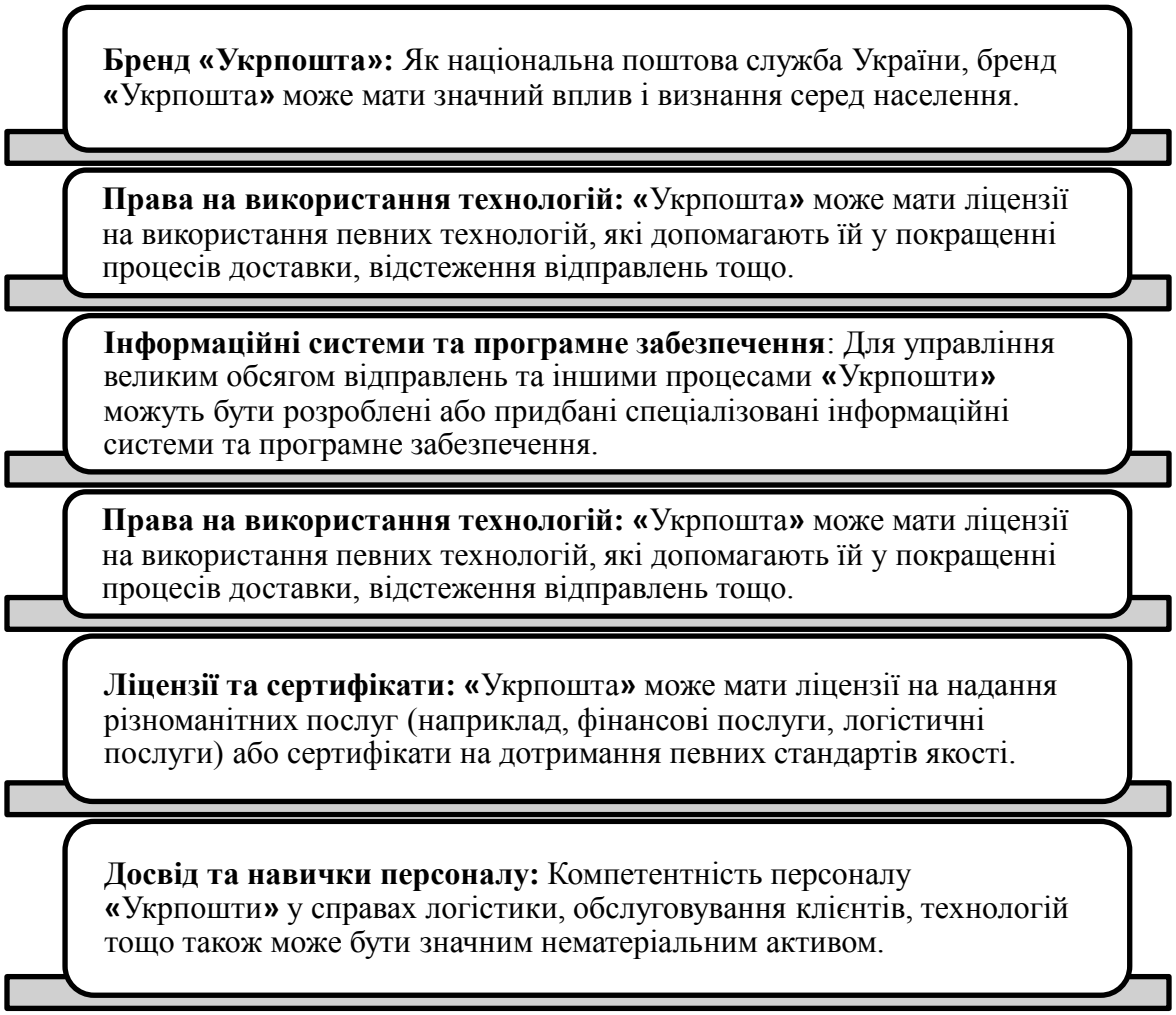

Рисунок 2.11 – Нематеріальні активи АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено на основі даних АТ «Укрпошта» [19]

Отже, АТ «УКРПОШТА» має організаційні особливості, такі як широка мережа відділень та поштових послуг, спрямовані на забезпечення ефективності та доступності послуг для громадян та бізнесу. Технічні особливості, які можуть включати в себе впровадження сучасних технологій у сфері логістики та обробки даних, підтримують високий рівень обслуговування та конкурентоспроможність компанії.

2.3 Документування операцій з наявності та руху нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

Ведення документації щодо операцій з наявності та руху нематеріальних активів є важливою складовою фінансового та управлінського обліку для АТ «УКРПОШТА», процес спрямований на забезпечення точності, достовірності та відповідності усіх операційних дій компанії вимогам законодавства та стандартів бухгалтерського обліку. Документування включає в себе реєстрацію всіх операцій з придбання, використання, амортизації та вибуття нематеріальних активів. Враховуючи значення цих активів для діяльності підприємства, правильне та систематичне ведення документації допомагає забезпечити ефективне управління активами, а також забезпечує прозорість та достовірність фінансової звітності компанії.

На сучасному етапі господарювання відсутні типові форми первинної облікової документації для обліку надходження та вибуття нематеріальних активів, за винятком деяких форм, призначених виключно для обліку прав інтелектуальної власності. У зв'язку з цим АТ «УКРПОШТА» мають можливість використовувати на власний розсуд використовувати уніфіковані форми первинної облікової документації для обліку нематеріальних активів, або розробляти самостійно форми документів, що мають обов'язкові реквізити, визначені законодавством. Згідно з чинним законодавством, яке передбачено у статті 9 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» [23], первинні та зведені облікові документи можуть бути складені як на паперових, так і на машинних носіях, при цьому обов'язковими реквізитами є:

- назва документа (форми);
- дата і місце складання;
- назва підприємства;
- зміст та обсяг господарської операції;

– посади осіб, відповідальних за здійснення операції;

– інші дані, що ідентифікують учасників операції [23].

Залежно від специфіки операцій, вимог нормативно-правових актів, методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку та технології обробки облікової інформації, в первісних облікових документах, крім обов'язкових, можуть бути включені й додаткові реквізити.

Первісні облікові документи АТ «УКРПОШТА» оформлюються на підставі факту надходження (вибуття) об’єктів нематеріальних активів, їх виготовлення або отримання прав на використання, що здійснюється на основі документів, що підтверджують право АТ «УКРПОШТА» як власника та відображають сутність проведених господарських операцій [19].

Для документування операцій з нематеріальними активами у АТ «УКРПОШТА» використовуються первинні документи, які підтверджують факт здійснення господарської операції, до них належать:

- акти приймання-передачі використовуються для оформлення надходження нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА»;

- договори купівлі-продажу, ліцензійні договори, договори про спільну діяльність АТ «УКРПОШТА»;

- накладні – використовуються для оформлення вибуття нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА».

Інші документи, що підтверджують витрати, пов'язані з нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА», акти про списання, висновки експертизи тощо [19].

Для забезпечення контролю та систематизації обробки даних щодо господарських операцій на основі первинної документації формуються зведені облікові документи в АТ «УКРПОШТА». Згідно з чинним законодавством ЗУ «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність України» [23], в АТ «УКРПОШТА» інформація, що міститься у прийнятих до обліку первинних документах, упорядковується на рахунках бухгалтерського обліку в реєстрах

синтетичного та аналітичного обліку шляхом подвійного запису їх на взаємопов'язаних рахунках. Операції, проведені в іноземній валюті, також відображаються у валюті розрахунків та платежів за кожною іноземною валютою окремо. Дані аналітичних рахунків повинні точно відповідати відповідним рахункам синтетичного обліку на початок кожного місяця. Реєстри бухгалтерського обліку в АТ «УКРПОШТА» мають назву, період реєстрації господарських операцій, прізвища та підписи або інші дані, які дозволяють ідентифікувати осіб, які брали участь у їх складанні. Господарські операції мають бути відображені в облікових реєстрах у звітному періоді їх проведення [19].

Першим кроком у процесі взяття на нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» є визначення їх первісної вартості, а саме:

– сума фактичних витрат, пов'язаних з придбанням нематеріальних активів в АТ «Укрпошта», де включаються витрати на купівлю, доставку, монтаж, налагодження, реєстрацію;

– сума фактичних витрат, пов'язаних зі створенням нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» включаються витрати на дослідження, розробку, проектування, тестування, авторські винагороди тощо [19]. Для оформлення взяття на облік нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» складаються такі документи:

- акт приймання-передачі використовується для оформлення надходження нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА»;

- наказ про прийняття нематеріальних активів до обліку від керівника АТ «УКРПОШТА» [19];

- інвентарна картка обліку нематеріального активу використовується для обліку наявності та руху кожного об’єкта нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА».

Акт приймання-передачі є обов'язковим документом для оформлення надходження нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» та складається у двох

примірниках: один примірник залишається у АТ «УКРПОШТА», що отримує нематеріальні активи, другий - у підприємства, що передає нематеріальні активи.

На підставі акту приймання-передачі нематеріальні активи зараховується на баланс АТ «УКРПОШТА» за дебетом рахунку 12 «Нематеріальні активи». Після взяття на облік нематеріальних активів ведеться його аналітичний та синтетичний облік. Аналітичний облік ведеться за видами, групами та місцями знаходження нематеріальних активів, а синтетичний облік ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи» [21].

Вибуття нематеріальних активів з балансу АТ «УКРПОШТА» може статися з різних причин (рис. 2.12).

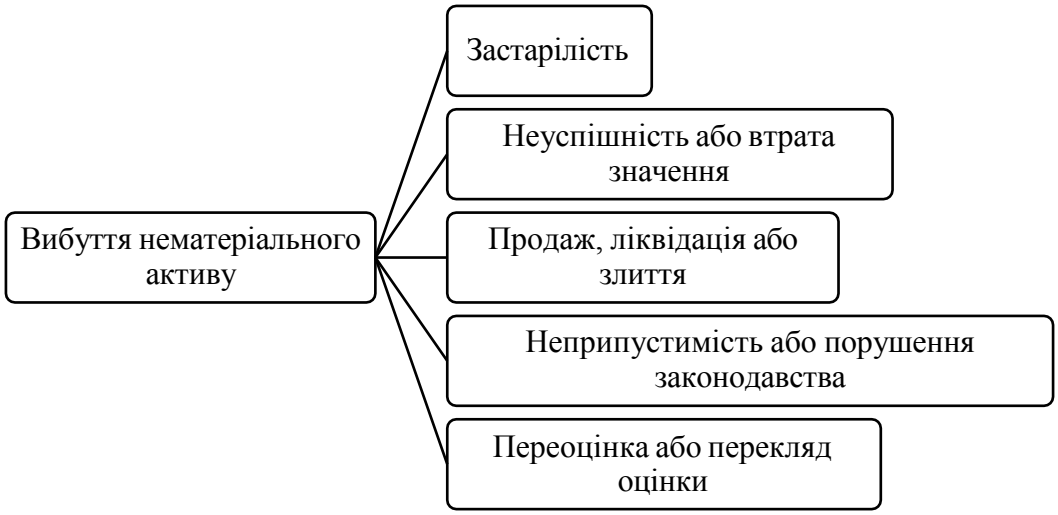

Рисунок 2.12 – Причини вибуття нематеріальних активів з балансу АТ «УКРПОШТА»

Джерело: сформовано автором на основі даних підприємства

У АТ «УКРПОШТА» процес вибуття нематеріальних активів в обліку складається з таких етапів:

1. рішення про вибуття нематеріальних активів приймає керівник АТ «Укрпошта» на основі наказу;

2. визначення залишкової вартості нематеріальних активів - це

його первісна вартість за мінусом нарахованої амортизації;

3. нематеріальних активів списується з балансу АТ «УКРПОШТА» на підставі бухгалтерської проводки:

- Дебет рахунку 976 «Списання необоротних активів»;

4. Кредит рахунку 12 «Нематеріальні активи» [11] - результат від вибуття нематеріальних активів визначається як різниця між доходом від вибуття (за вирахуванням непрямих податків і витрат, пов'язаних з вибуттям) і його залишковою вартістю.

Вибуття нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» оформлюється актом вибуття (ліквідації) об'єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів (типова форма № НА-3) [19].

Отже, документування операцій з наявності та руху нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного управління активами компанії. Регістри, взяття на облік та вибуття нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» слугують не лише засобом їх обліку, а й інструментом для контролю за їхнім рухом і використанням. Чітко визначені процедури складання документів, які підтверджують прийняття та вибуття активів, сприяють забезпеченню відповідності всіх операцій законодавчим вимогам і внутрішній політиці АТ «УКРПОШТА». Такий підхід забезпечує надійний контроль над нематеріальними активами та сприяє оптимізації їхнього використання для досягнення стратегічних цілей АТ «УКРПОШТА».

2.4 Аналітичний та синтетичний облік нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

В сучасних умовах ефективного управління діяльністю підприємств важливе значення має якісний облік нематеріальних активів. Аналітичний та

синтетичний облік нематеріальних активів у діяльності АТ «УКРПОШТА» є ключовим інструментом для забезпечення точності та повноти облікової інформації. Аналітичний та синтетичний облік дозволяє не лише відображати фінансовий стан компанії, а й аналізувати рух та використання нематеріальних активів з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

У АТ «УКРПОШТА» придбані нематеріальні активи, які мають обмежені строки корисного використання, обліковуються у АТ «УКРПОШТА» згідно з вартістю за вирахуванням накопиченої амортизації та накопичених збитків від зменшення корисності. Критерії визнання нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» включають строк користування більше року та собівартість не менше 1 тисячі гривень на дату оприбуткування. Для внутрішньо генерованих активів та оформлення прав на земельні ділянки вартісний критерій не застосовується.

Подальші витрати на нематеріальні активи у АТ «УКРПОШТА» після їхнього придбання відображаються у складі витрат того періоду, у якому вони понесені, за винятком випадків, коли є вірогідність отримання майбутніх економічних вигід, що можуть бути достовірно оцінені [19]. Нематеріальні активи з визначеним строком корисної експлуатації у АТ «УКРПОШТА» підлягають амортизації протягом визначеного періоду, який переглядається в кінці кожного фінансового року. Середній термін експлуатації нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» становить 4 роки.

Нематеріальні активи з необмеженим строком корисного використання у АТ «УКРПОШТА» не амортизуються, але періодично оцінюються на зменшення корисності та можливий перехід до амортизованих активів. Амортизація у АТ «УКРПОШТА» обчислюється прямолінійним методом на основі собівартості активу протягом визначеного періоду корисного використання з дати готовності до використання. Амортизаційні витрати включаються до Звіту про сукупний дохід АТ «УКРПОШТА» [19].

Аналітичний облік нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» проводиться індивідуально для кожного об’єкта та облік передбачає моніторинг вартості, стану та амортизації нематеріальних активів протягом звітного року. Щомісячно дані про придбання, надходження, створення, переоцінку, зменшення та відновлення корисності, а також вибуття нематеріальних активів реєструються і аналізуються у АТ «УКРПОШТА».

Аналітичний облік нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» ведеться за видами, групами та місцями знаходження для цього використовуються такі регістри:

- інвентарна картка обліку нематеріального активу використовується для обліку наявності та руху кожного об’єкта нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»;
- відомість обліку нематеріальних активів використовується для узагальнення інформації про всі нематеріальні активи АТ «УКРПОШТА» [19].

На кінець кожного місяця у АТ «УКРПОШТА» проводиться розрахунок залишку між вартістю активів та амортизацією, який включає примітки та відповідні суми.

Аналітичний облік нематеріальних активів та нарахування амортизації проводяться окремо для кожного об'єкту облікової картки та ураховують відповідних умов [19].

Синтетичний облік нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» ведеться на рахунку 12 «Нематеріальні активи» - рахунок є активним, його дебет відображає придбання або отримання нематеріальних активів та їх переоцінку, а кредит - вибуття через продаж, безкоштовний переказ чи неможливість майбутнього використання, економічні вигоди від їх використання та знецінення [21]. Стандартні господарські операції з обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» подано в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6 – Види нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» та групи їх обліку

Субрахунок синтетичного обліку	**Вид (група)**	**Приклади нематеріальних активів, що можуть входити до групи обліку**
1	**2**	**3**
122	Права користування майном	Права користування майном включають в себе різноманітні види прав, такі як право користування будівлею, а також право на оренду приміщень і т.д
123	Права на комерційні позначення	Права на комерційні позначення охоплюють права на торговельні марки, фірмові найменування та інші
124	Права на об’єкти власності	Права на об’єкти власності включають в себе права на винаходи, корисні моделі, комерційні таємниці та інше
125	Авторське право та суміжні з ним права	Авторське право і суміжні з ним права охоплюють права на комп’ютерні програми та інше
127	Інші нематеріальні активи	До інших нематеріальних активів належать права на провадження діяльності, використання економічних та інших привілеїв тощо

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19]

Відповідно до таблиці 2.6 видно, що рахунок 12 «Нематеріальні активи» в АТ «УКРПОШТА» має 5 субрахунків, кожен з цих субрахунків відображає відповідний вид нематеріальних активів та їхні особливості, що дозволяє більш детально відстежувати та контролювати облік цих активів в рамках АТ «УКРПОШТА».

Бухгалтерські проведення операцій з придбання нематеріальних активів АТ «Укрпошта» наведено в таблиці 2.5, де відображено процеси, що відбуваються при придбанні нематеріальних активів та відповідні бухгалтерські записи, які здійснюються для їх обліку, оскільки це важливий етап у фінансовому управлінні АТ «УКРПОШТА», оскільки відображає витрати та придбання, що мають велике значення для подальшої діяльності та фінансового стану компанії.

Таблиця 2.7 – Типова кореспонденція рахунків з придбанням нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	**2**	**3**	**4**
1	Здійсненням попередню оплату за торгову марку АТ «Укрпошта»	371	311
2	Відображено суми податкового кредиту З ПДВ складі попередньої оплати	641	644
3	Оприбутковано право на торгову марку	154	371
4	Списано податковий кредит з ПДВ	644	371
5	Отримано юридичні послуги з оформлення права на торгову марку	154	631
6	Відображено податковий кредит з ПДВ	641	631
7	Здійснено оплату за юридичні послуги	631	311
8	Оприбуткування безкоштовно отримано право на використання земельної ділянки	122	424
9	Нараховано амортизація за рік експлуатації	92	133
10	Визначення доходу	424	745

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

Відповідно до табл. 2.7 кореспонденція рахунків з придбання нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» відображає послідовність операцій та відповідні бухгалтерські проведення, які виконуються при здійсненні таких операцій. Зазначені кореспонденції рахунків демонструють облікові записи з оплати, отримання, оприбуткування та амортизації нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА».

Специфіка таких операцій полягає у відображенні фінансових витрат та надходжень, які мають суттєвий вплив на фінансовий стан підприємства. Кожна операція відображається з урахуванням рахунків, які дебетуються та кредитуються, для забезпечення точного обліку та відображення фінансових результатів діяльності підприємства.

У таблиці 2.8 наведено бухгалтерські операцій з вибуття нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА». Вона відображає послідовність операцій та відповідні бухгалтерські проведення, що виконуються при вибутті

нематеріальних активів компанією АТ «УКРПОШТА».

Таблиця 2.8 – Типова кореспонденція рахунків з вибуття нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	**2**	**3**	**4**
1	Переведено зі складу нематеріальних активів до складу необоротних активів призначених до продажу	286	12
2	Списано накопичено амортизація на нематеріальні активи	133	12
3	Відображено дохід від реалізації нематеріальних активів	377	712
4	Відображено податкове зобов'язання з ПДВ нематеріальних активів	712	641
5	Відображення собівартості реалізованого нематеріального активу	943	286
6	Отримала оплату від покупця на поточний рахунок банку за нематеріальні активи	311	377

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19]

Подана у таблиці 2.8 кореспонденція рахунків з вибуття нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» надає чітку картину бухгалтерських проведень, пов'язаних із зняттям таких активів з обліку.

Операції відображають ефективне управління нематеріальними активами компанії та важливі аспекти фінансової діяльності.

Ліквідація нематеріальних активів є важливим етапом в управлінні активами АТ «УКРПОШТА», який виникає у зв'язку з різними обставинами, такими як закриття філії, зміна стратегії підприємства або застарілість активів, цей процес вимагає точного бухгалтерського обліку та відповідності вимогам законодавства щодо вибуття активів з обліку.

У табл. 2.9 подано типові бухгалтерські проведення та кореспонденцію рахунків, пов'язаних із ліквідацією нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА».

Таблиця 2.9 - Типова кореспонденція рахунків з ліквідації нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	**2**	**3**	**4**
1	Списано залишкову вартість активів	976	12
2	Списано знос активів	133	12
3	Дооцінка залишкової вартості	12	423
4	Дооцінка (збільшення) зносу	12	133

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

У процесі ліквідації нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» використовується типова кореспонденція рахунків, яка відображає бухгалтерські проведення у системі обліку.

Спираючись на наведені дані, видно, що під час ліквідації відбувається списання залишкової вартості активів та їх знос, а також проводиться дооцінка залишкової вартості та збільшення зносу.

В АТ «УКРПОШТА» відображаються в кореспонденції рахунків з дебету на кредит, забезпечуючи відповідність бухгалтерського обліку нормам та вимогам законодавства.

Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку, уцінка нематеріальних активів відбувається шляхом зменшення їхньої балансової вартості до рівня їх ринкової вартості або вартості використання в бізнесі (табл. 2.10).

Таблиця 2.10 – Типова кореспонденція рахунків з уцінки нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

№	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
		Дебет	Кредит
1	**2**	**3**	**4**
1	Уцінка залишкової вартості	975	12
2	Уцінка (зменшення) зносу	133	12

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

Уцінка нематеріальних активів є важливим етапом в бухгалтерському обліку, який полягає в визнанні та відображенні зменшення вартості таких активів. Уцінка нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» може виникати з різних причин, таких як фізичне зношення, застарілість, зміни в ринкових умовах або технологічний прогрес.

2.5 Особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА»

Відображення нематеріальних активів у фінансовій звітності АТ «УКРПОШТА» є ключовим аспектом фінансового обліку, який відображає значний ресурсний потенціал та інтелектуальну власність підприємства. З урахуванням складності цього типу активів, важливо визначити особливості їхнього обліку та відображення, що відповідає вимогам стандартів бухгалтерського обліку та міжнародних стандартів фінансової звітності.

Відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА» - це процес надання інформації про нематеріальні активи у бухгалтерській звітності підприємства [19].

Відображення нематеріальних активів у звітності має свої особливості, які пов'язані з їх специфічною природою, тому при складанні звітності важливо дотримуватися вимог НП(С)БО 8 [17], НП(С)БО 1 [25] та ЗУ № 996-XIV від 16.07.1999 [23] визначає загальні засади ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні. Нормативні документи містить положення, які стосуються відображення нематеріальних активів та відображаються у балансі у складі необоротних активів. У примітках до фінансової звітності наводиться детальна інформація про нематеріальні активи, включаючи їх склад, первісну вартість, суму нарахованої амортизації, залишкову

вартість, строки корисного використання тощо.

На рисунку 2.13 наведено особливості відображення операцій з руху нематеріальних активів на рахунках обліку та у фінансовій звітності АТ «УКРПОШТА».

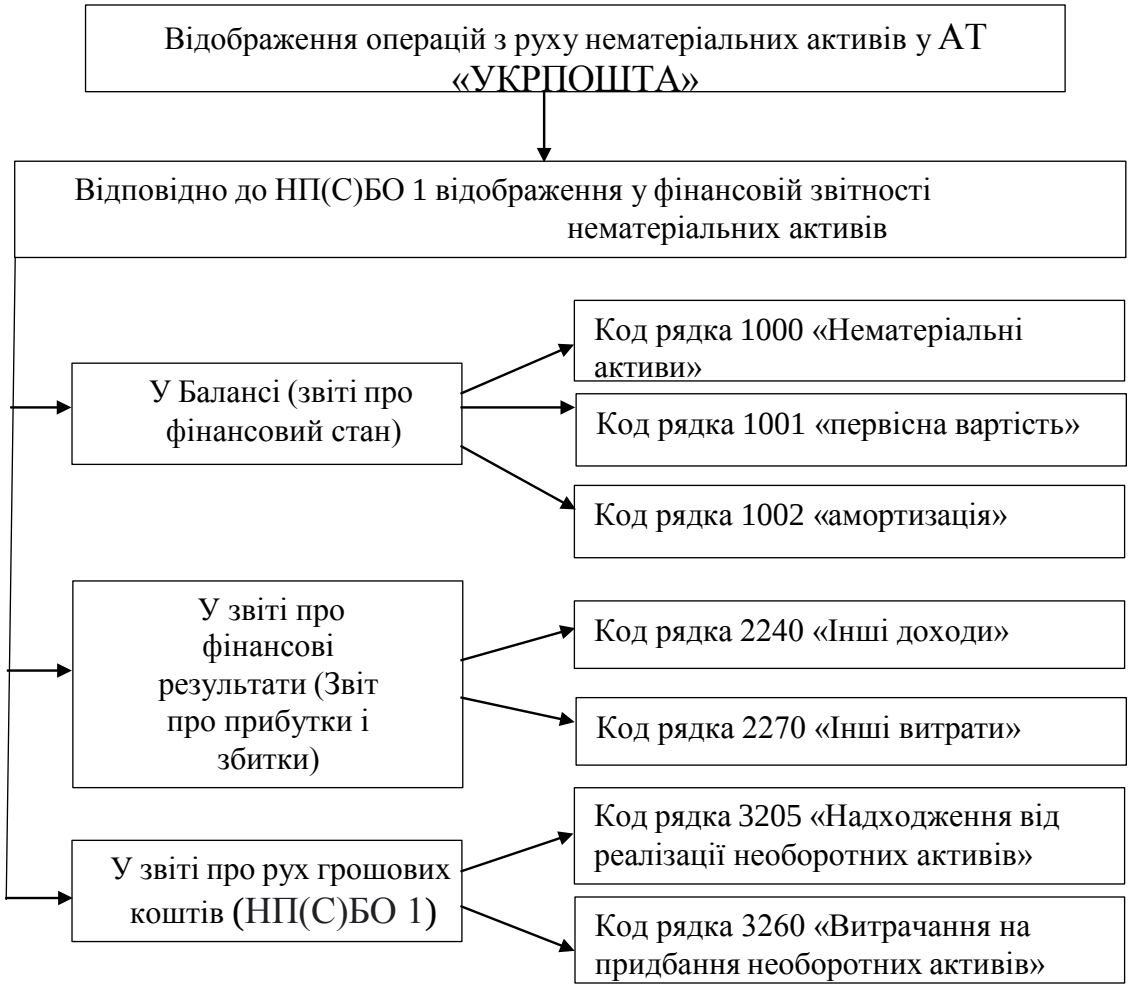

Рисунок 2.13 – Особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

Для достовірного відображення операцій з нематеріальними активами у бухгалтерському обліку та фінансовій звітності АТ «УКРПОШТА» важливо враховувати вид діяльності, до якого вони відносяться. Зазвичай операції з нематеріальними активами відносяться до інвестиційної діяльності в АТ

«УКРПОШТА». Інформація про ці операції знаходиться у Звіті про фінансові результати (Звіт про прибутки і збитки) та Звіті про рух грошових коштів (НП(С)БО 1), проте в різних частинах. У Звіті про фінансові результати ці операції класифікуються як «інша діяльність», а у Звіті про рух грошових коштів - як «інвестиційна діяльність», означає, що одна й та сама операція з нематеріальними активами може мати різне відображення залежно від звітної форми. На нашу думку, було б доцільно в Звіті про фінансові результати розподіляти доходи та витрати за видами діяльності АТ «УКРПОШТА» згідно з визначеннями, наданими НП(С)БО 1: операційною, фінансовою та інвестиційною.

Особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА» включає:

– АТ «УКРПОШТА» володіє значним портфелем нематеріальних активів, до складу яких входять торговельні марки, ліцензії, програмне забезпечення, авторські права тощо;

– нематеріальні активи АТ «УКРПОШТА» оцінюються за первісною вартістю, яка включає всі фактичні витрати, пов'язані з їх придбанням або створенням [25];

– АТ «УКРПОШТА» нараховує амортизацію нематеріальних активів протягом строку їх корисного використання;

– нематеріальні активи у АТ «УКРПОШТА» відображаються у балансі у складі необоротних активів;

– амортизація нематеріальних активів включається до складу витрат на операційну діяльність у звіті про фінансові результати;

Важливо зазначити, що відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА» має свої особливості, які пов'язані з специфікою діяльності підприємства та його практикою бухгалтерського обліку.

Отже, особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «УКРПОШТА» включають класифікацію та розподіл на відповідні рахунки обліку,

деталізований облік за кожним об'єктом, а також врахування операцій з ними у фінансових звітах. Важливо враховувати, що інформація про операції з нематеріальними активами наводиться у різних частинах фінансової звітності АТ «УКРПОШТА», що вимагає уважного аналізу та врахування для забезпечення достовірності та зрозумілості фінансової інформації для зацікавлених сторін. Такий підхід дозволяє забезпечити ефективний контроль за нематеріальними активами та забезпечити відповідність з бухгалтерськими стандартами та регуляторними вимогами.

2.6 Використання програмних продуктів в обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА»

АТ «УКРПОШТА» використовує два програмні продукти для обліку нематеріальних активів (НМА): BAS Бухгалтерія та Microsoft Excel.

Програма «BAS Бухгалтерія» є потужним інструментом для автоматизації бухгалтерського обліку в підприємствах різних галузей, включаючи АТ «УКРПОШТА». Вона надає можливості для ведення обліку нематеріальних активів, включаючи їх придбання, амортизацію, вибуття та інші операції. Завдяки цій програмі, бухгалтери можуть ефективно керувати інформацією про нематеріальні активи, отримувати звіти та аналізи, необхідні для прийняття управлінських рішень. Використання програми «BAS Бухгалтерія» спрощує рутинні завдання бухгалтерського обліку і дозволяє підприємству зосередитися на стратегічних аспектах управління нематеріальними активами [33].

Microsoft Excel - це програма для електронних таблиць, яка використовується для створення, редагування і аналізу даних у вигляді таблиць. Вона часто використовується для обліку нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» та інших підприємствах. Excel надає можливості для створення

складних таблиць, формул, діаграм, графіків та звітів, що допомагає бухгалтерам ефективно вести облік нематеріальних активів, включаючи їх придбання, амортизацію, вибуття та інші операції. Використання Excel дозволяє зручно організувати дані, виконувати розрахунки та аналізувати інформацію, сприяючи прийняттю обґрунтованих управлінських рішень [34].

За допомогою програми «BAS Бухгалтерія» в АТ «УКРПОШТА» здійснюються операції подані у рисунку 2.14.

Рисунок 2.14. – Автоматизація бухгалтерії через програму BAS в АТ «УКРПОШТА»

Джерело: сформовано автором за даними АТ «Укрпошта» [19].

Облік нематеріальних активів в програмі «BAS Бухгалтерія» в АТ «УКРПОШТА» здійснюється в наступному порядку:

1) створення документу «Прийняття до обліку НМА» у розділі «ОЗ і НМА» - «Нематеріальні активи» - «Прийняття до обліку НМА» створити документ для прийняття НМА до обліку.

2) у документі «Прийняття до обліку НМА» ввести інформацію про НМА, включаючи назву, дату придбання або створення, первісну вартість, строк корисного використання, метод амортизації тощо (рис. 2.15) [19].

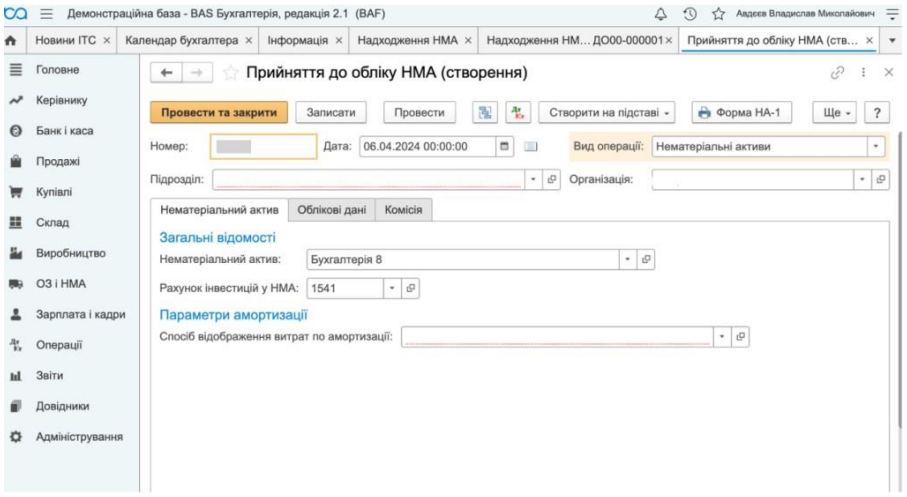

Рисунок 2.15 – Прийняття до обліку нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

3) амортизація НМА нараховується автоматично в програмі « BAS Бухгалтерія» автоматично з обраним методом (рис. 2.16).

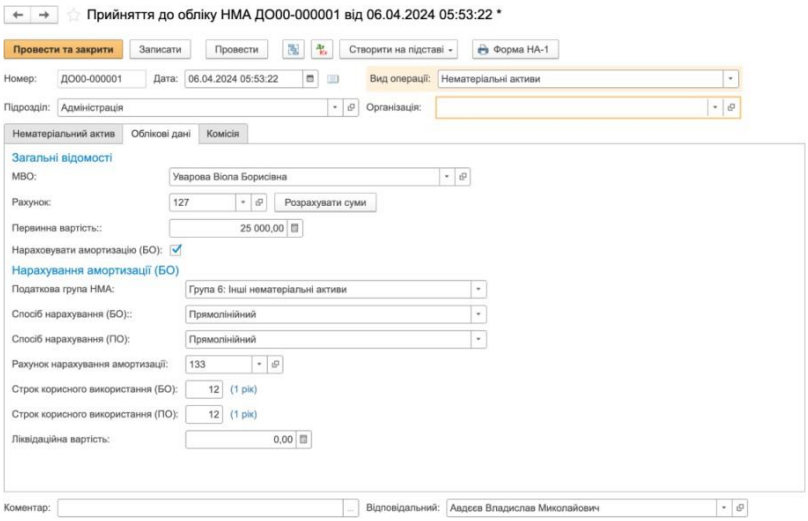

Рисунок 2.16 - Амортизація нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА»

Джерело: складено за даними АТ «Укрпошта» [19].

Перевірка нарахованої амортизації можна перевірити нараховану амортизацію в розділі «ОЗ і НМА» - «Нематеріальні активи» - «Амортизація НМА».

4) Нематеріальні активи відображаються у балансі у складі необоротних

активів, амортизація нематеріальні активи включається до складу витрат на операційну діяльність у звіті про фінансові результати. У примітках до фінансової звітності наводиться детальна інформація про нематеріальні активи, включаючи їх склад, первісну вартість, суму нарахованої амортизації, залишкову вартість, строки корисного використання тощо [19].

Microsoft Excel - це надзвичайно корисний інструмент для ведення обліку нематеріальних активів у філіях АТ «УКРПОШТА». Завдяки своїй гнучкості і функціональності, Excel дозволяє зручно організовувати дані про нематеріальні активи, включаючи їх придбання, вартість, амортизацію, а також будь-які інші фінансові операції. Користувачі АТ «УКРПОШТА» можуть створювати складні таблиці, використовувати формули для автоматичних розрахунків амортизації, створювати звіти і графіки для аналізу даних.

Крім того, Excel дозволяє легко візуалізувати інформацію за допомогою графіків та діаграм, що полегшує сприйняття та аналіз даних керівництвом та фахівцями з фінансів АТ «УКРПОШТА». Його широкий функціонал і доступність роблять Excel невід'ємною частиною обліку нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА», сприяючи ефективному управлінню та прийняттю обґрунтованих управлінських рішень [19]. Використання програми «BAS Бухгалтерії» та Microsoft Excel для обліку нематеріальних активів дозволяє АТ «УКРПОШТА» (рис. 2.17).

Важливо зазначити, що використання програмних продуктів не гарантує безпомилкового обліку нематеріальних активів, тому важливо для АТ «УКРПОШТА» також дотримуватися вимог нормативних документів та практики бухгалтерського обліку.

З урахуванням стрімкого темпу розвитку технологій та змін у законодавстві, постійне вдосконалення процесів обліку стає необхідністю для АТ «УКРПОШТА».

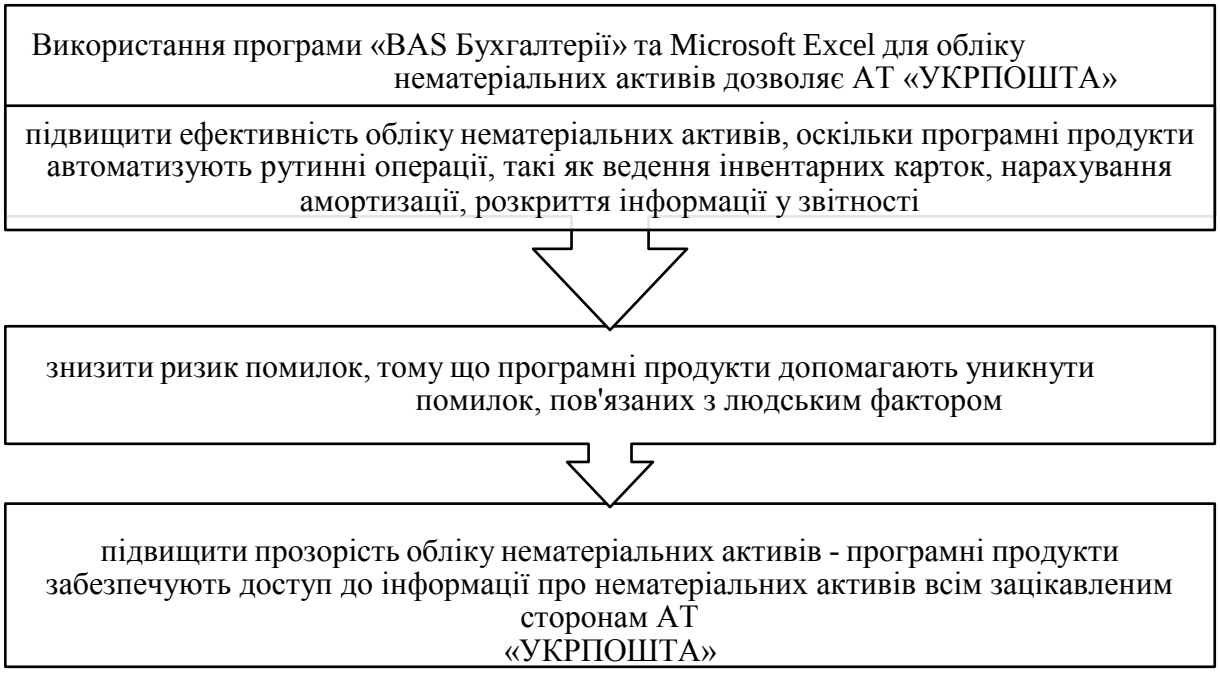

Рисунок 2.17. – Можливості програми «BAS Бухгалтерії» та Microsoft Excel для обліку нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА»

Джерело: сформовано автором на основі: [19]

Нові напрями удосконалення обліку нематеріальних активів включають в себе впровадження сучасних інформаційних систем, автоматизацію процесів за допомогою спеціалізованих програмних засобів, вдосконалення методів аналізу та візуалізації даних, а також забезпечення високої якості та точності інформації.

Для підприємства АТ «УКРПОШТА» пропонуємо розглянути удосконалення обліку нематеріальних активів з практичним застосуванням, а саме:

− вдосконалити систему обліку нематеріальних активів в межах програми «BAS Бухгалтерія», щоб забезпечити автоматичне оновлення даних, розрахунок амортизації та автоматичне формування звітності. Впровадження додаткових модулів «Управління нематеріальними активами» та «Інтелектуальна власність» у програмі «BAS Бухгалтерія» для АТ «УКРПОШТА» відкриє нові можливості для ефективного та систематизованого обліку нематеріальних активів підприємства. Модуль «Управління нематеріальними активами» дозволяє

детально відстежувати всі нематеріальні активи, їхню історію, стан та вартість, спрощуючи процес їх управління та забезпечуючи оперативний доступ до відповідної інформації. Завдяки модулю «Інтелектуальна власність», АТ «УКРПОШТА» зможе ефективно управляти правами на інтелектуальну власність, таку як авторські права, патенти, торгові марки тощо, забезпечуючи їх адекватне відображення у фінансовій звітності та зменшуючи ризики їх неправомірного використання. Впровадження цих модулів сприятиме підвищенню ефективності управління нематеріальними активами та інтелектуальною власністю, забезпечивши більш точний та надійний облік цих цінних ресурсів для АТ «УКРПОШТА».

− інтеграція з іншими системами обліку нематеріальних активів в межах програми «BAS Бухгалтерія», зокрема з Microsoft Excel та програми «M.E.Doc», що відкриває широкі можливості для АТ «УКРПОШТА» щодо ефективного та зручного управління цими активами. Інтеграція з Microsoft Excel дозволить зручно і швидко обмінюватись даними між «BAS Бухгалтерією» та електронними таблицями Excel, що значно полегшить аналіз та обробку інформації, а також дозволить користувачам зберігати та обробляти дані у форматі, з яким вони звикли працювати. Щодо інтеграції з програмою «M.E.Doc», це сприятиме автоматизації процесу обміну даними між програмами, що забезпечить швидку і точну передачу даних про нематеріальні активи, зокрема управлінням інтелектуальною власністю та фінансовим обліком, що сприятиме уникненню помилок та збільшить ефективність роботи. Такі інтеграції створюють гнучку та зручну інфраструктуру для обліку нематеріальних активів, що дозволяє АТ «УКРПОШТА» оптимізувати свої бухгалтерські процеси та забезпечує надійність та точність обліку цих активів.

− проведення навчань та тренінгів для фахівців АТ «УКРПОШТА», які відповідають за ведення обліку, з метою ознайомлення їх з особливостями програми «BAS Бухгалтерія» та методиками обліку нематеріальних активів у цій

системі.

− проведення аналізу поточних процесів обліку нематеріальних активів з метою виявлення можливостей для їх оптимізації та вдосконалення з використанням можливостей програми «BAS Бухгалтерія».

− залучення консультантів та аудиторів для удосконалення обліку нематеріальних активів є важливим кроком для АТ «УКРПОШТА», оскільки це дозволяє виявити потенційні проблеми та вдосконалити процеси управління цими активами. Консультанти, завдяки своєму досвіду та знанням, можуть надати цінні поради з покращення системи обліку, враховуючи специфіку діяльності АТ «УКРПОШТА» та вимоги законодавства. Аудитори, у свою чергу, забезпечують об'єктивну оцінку внутрішніх процесів обліку та контролю за нематеріальними активами. Вони допоможуть виявити можливі ризики та недоліки у системі обліку, а також розробляють рекомендації з їх усунення. Такий підхід дозволяє АТ «УКРПОШТА» оптимізувати свої процеси управління нематеріальними активами, забезпечуючи їх ефективне використання та максимізуючи їхню вартість для компанії.

За допомогою запропонованих заходів АТ «УКРПОШТА» зможе покращити ефективність та точність обліку нематеріальних активів, забезпечити відповідність звітності вимогам законодавства та внутрішнім стандартам, а також оптимізувати витрати на управління цими активами.

Отже, використання програмного продукту «BAS Бухгалтерія» для обліку нематеріальних активів АТ «УКРПОШТА» має велике значення для забезпечення точності, доступності та ефективності управління цими активами. Програма надає можливість ефективно відслідковувати рух активів, контролювати їх стан та вартість, а також вчасно формувати звітність для внутрішніх та зовнішніх потреб. Використання цієї програми сприяє підвищенню ефективності управління нематеріальними активами та забезпечує відповідність з вимогами законодавства та стандартами бухгалтерського обліку. Напрями удосконалення обліку

нематеріальних активів у АТ «УКРПОШТА» можуть включати впровадження нових програмних продуктів або модулів, які спрощують та автоматизують процеси обліку, таких як модуль «Управління нематеріальними активами». Крім того, інтеграція з іншими системами, такими як Microsoft Excel та «M.E.Doc» допоможе забезпечити більш ефективний обмін даними та спростити процеси звітності.

ВИСНОВКИ

Провівши дослідження обліку нематеріальних активів в АТ «УКРПОШТА» дійшли наступних висновків:

1. Нематеріальні активи - це активи, що мають без матеріальну форму існування, тобто не мають фізичної втіленості, але мають велику економічну цінність та важливість для підприємства. Економічна сутність нематеріальних активів полягає в їхній здатності генерувати майбутні доходи для підприємства та створювати конкурентну перевагу на ринку. Оцінка нематеріальних активів є важливою складовою управління активами підприємства, адже вона дозволяє визначити їхню реальну вартість та визначити стратегічні рішення щодо їх використання. Класифікація нематеріальних активів допомагає систематизувати їх та враховувати їхні особливості при оцінці.

2. Облікова політика та нормативно-правове регулювання обліку нематеріальних активів є ключовими аспектами в системі бухгалтерського обліку підприємств. Вони визначають методи та процедури обліку, оцінки та звітності щодо нематеріальних активів відповідно до міжнародних та національних стандартів. Ефективна облікова політика сприяє забезпеченню однорідності, достовірності та порівнянності фінансової звітності, а нормативно-правове регулювання гарантує виконання встановлених вимог та забезпечує дотримання відповідних стандартів. Ретельне дотримання нормативно-правових документів сприяє оптимізації управління нематеріальними активами та підвищенню довіри до фінансової звітності підприємства.

3. Українська та міжнародна практика обліку нематеріальних активів виявляють низку проблем та протирічь, які потребують уважного вирішення. Суперечності у визначенні, оцінці та амортизації нематеріальних активів створюють значні виклики для підприємств і організацій у формуванні правильної облікової політики та використанні цих активів для досягнення стратегічних цілей.

Налагодження збалансованого підходу до обліку нематеріальних активів відіграє ключову роль у забезпеченні ефективного управління підприємством та підтримці його конкурентоспроможності в умовах постійних змін на ринку.

4. Для дослідження обліку нематеріальних активів обрано єдиного національного оператора поштового зв'язку України АТ «Укрпошта». АТ «Укрпошта» має організаційні особливості, такі як широка мережа відділень та поштових послуг, спрямовані на забезпечення ефективності та доступності послуг для громадян та бізнесу. Технічні особливості, які можуть включати в себе впровадження сучасних технологій у сфері логістики та обробки даних, підтримують високий рівень обслуговування та конкурентоспроможність компанії. Аналіз структури нематеріальних активів АТ «Укрпошта» свідчить про її стратегічний підхід до інвестування в розвиток та збереження цінності своїх брендів, торгових марок та інтелектуальної власності. Загальна сума нематеріальних активів значно збільшилася, що може вказувати на активні інвестиції у розвиток компанії та придбання нових активів для підвищення конкурентоспроможності.

5. Документування операцій з наявності та руху нематеріальних активів у АТ «Укрпошта» відіграє важливу роль у забезпеченні ефективного управління активами компанії. Регістри, взяття на облік та вибуття нематеріальних активів в АТ «Укрпошта» слугують не лише засобом їх обліку, а й інструментом для контролю за їхнім рухом і використанням. Чітко визначені процедури складання документів, які підтверджують прийняття та вибуття активів, сприяють забезпеченню відповідності всіх операцій законодавчим вимогам і внутрішній політиці АТ «Укрпошта». Такий підхід забезпечує надійний контроль над нематеріальними активами та сприяє оптимізації їхнього використання для досягнення стратегічних цілей АТ «Укрпошта».

6. Здійснення аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів у компанії АТ «Укрпошта» є ключовим елементом ефективного фінансового управління. Аналітичний облік дозволяє АТ «Укрпошта» детально відстежувати кожний об'єкт, враховуючи всі фінансові та операційні аспекти, що допомагає у

прийнятті обґрунтованих управлінських рішень. Синтетичний облік, у свою чергу, в АТ «Укрпошта» забезпечує загальний огляд фінансового стану компанії за рахунок систематизації і узагальнення даних. Використання аналітичного та синтетичного обліку нематеріальних активів у компанії АТ «Укрпошта» сприяє забезпеченню достовірності та повноти інформації для внутрішніх та зовнішніх користувачів фінансової звітності, що є важливим для забезпечення стабільності та успішності діяльності підприємства.

7. Особливості відображення нематеріальних активів у звітності АТ «Укрпошта» включають класифікацію та розподіл на відповідні рахунки обліку, деталізований облік за кожним об'єктом, а також врахування операцій з ними у фінансових звітах. Важливо враховувати, що інформація про операції з нематеріальними активами наводиться у різних частинах фінансової звітності АТ «Укрпошта», що вимагає уважного аналізу та врахування для забезпечення достовірності та зрозумілості фінансової інформації для зацікавлених сторін. Такий підхід дозволяє забезпечити ефективний контроль за нематеріальними активами та забезпечити відповідність з бухгалтерськими стандартами та регуляторними вимогами.

8. Використання програмного продукту «BAS Бухгалтерія» для обліку нематеріальних активів АТ «Укрпошта» має велике значення для забезпечення точності, доступності та ефективності управління цими активами. Програма надає можливість ефективно відслідковувати рух активів, контролювати їх стан та вартість, а також вчасно формувати звітність для внутрішніх та зовнішніх потреб. Використання цієї програми сприяє підвищенню ефективності управління нематеріальними активами та забезпечує відповідність з вимогами законодавства та стандартами бухгалтерського обліку. Напрями удосконалення обліку нематеріальних активів у АТ «Укрпошта» можуть включати впровадження нових програмних продуктів або модулів, які спрощують та автоматизують процеси обліку, таких як модуль «Управління нематеріальними активами».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бутнік-Сіверський О. Економіко-правовий погляд щодо розвитку обліку нематеріальних активів на шляху до неоекономіки. *Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2019. № 6. С. 109–122.

2. Вакаров В. М Сучасні підходи до аудиту нематеріальних активів: «Облік, аналіз, аудит і оподаткування в умовах глобалізації економіки»: матер. І Міжнар.Наук.-практ. Інтерн.-конференц, м.Ужгород, 21 квітня2017р. Ужгород : УжНУ «Говерла», 2017. 468 с. С. 383- 385.

3. Гавриловський О. С., Сташенко Ю. В. Нематеріальні активи, особливості їх обліку та аудиту. *Молодий вчений*. 2019. № 7 (71). С. 324-328.

4. Гамова О.В., Козачок І.А., Данько Е.С. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту нематеріальних активів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2019. № 1. С. 16-21.

5. Гевлич Л. Л., Мошура Л. О. Методика аудиту нематеріальних активів: вітчизняна та зарубіжна практика. *Економіка і Суспільство*. 2018. Випуск № 16. С. 888-893.

6. Гнатюк Т. М. Нематеріальні активи як елементи майнового комплексу підприємств. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького*.2018.СеріяПраво. №6 (18). С. 54-59.

7. Господарський кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436- 15#Text (дата звернення 06.04.2024).

8. Грибовська Ю. Облік нематеріальних активів відповідно до вимог міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 38. *Економіка та суспільство*, №47. 2023. URL. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-47-85 (дата звернення 06.04.2024).

9. Дмитрук Б., Германенко Л., Свєтлова Н. . Особливості та напрямки забезпечення облікової політики необоротних активів в обліку і оподаткуванні. *Економіка та суспільство*, №30. 2021. URL. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-30-5 (дата звернення 06.04.2024).

10. Дядюн О. О. Облікова політика підприємств щодо нематеріальних активів: засадничі принципи та особливості формування. *Бізнес Інформ*. 2020. №12. С. 302–309.

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій Мінфін України; Інструкція від 30.11.1999 № 291. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text (дата звернення 06.04.2024).

12. Максименко Д. В. Автоматизований облік необоротних активів підприємств. *Міжнародного наукового журналу «Інтернаука».* № 16(116), 2021. С.31-35

13. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки», виданий Радою з Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку зі змінами станом на 1 січня 2015 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_020#Text (дата звернення 06.04.2024).

14. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 36 (МСБО 36). Зменшення корисностіактивів. URL. https://ips.ligazakon.net/document/view/MU17050?ed=2019_10_04 (дата звернення 06.04.2024).

15. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38 «Нематеріальні активи»: Міжнародний документ від 29.03.2021. URL: https://www.mof.gov.ua/storage/files/IAS%2038_ukr%202020.pdf (дата звернення 06.04.2024).

16. МСО 210 Нематеріальні активи (IVS 210 Intangible Assets). URL:http://www.afo.com.ua/doc/ivsc-effective-31-jan-2022.pdf (дата звернення

06.04.2024).

17. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text (дата звернення 06.04.2024).

18. Овсюк Н. В., Лесько М. О. Облік нематеріальних активів згідно національних та міжнародних стандартів: шляхи вдосконалення. *Економіка та суспільство.* 2021. Вип. № 31.

URL: https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/698/671 (дата звернення 02.10.2023).

19. Офіційний сайт АТ «Укрпошта». URL. https://ukrposhta.ua/ua (дата звернення 06.04.2024).

20. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL. https://mtu.gov.ua/(дата звернення 06.04.2024).

21. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Затв. Наказом МФУ від 30.11.1999 № 291. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text (дата звернення 06.04.2024).

22. Податковий кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI.URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755- 17#Text (дата звернення 06.04.2024).

23. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text (дата звернення 06.04.2024).

24. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 28 "Зменшення корисності активів" Мінфін України;

25. Наказ, Положення від 24.12.2004 № 817. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0035-05#Text (дата звернення 06.04.2024).

26. Про затвердження Національного положення (стандарту)

бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» Мінфін України; Наказ, Положення, Стандарт [...] від 07.02.2013 № 73. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text (дата звернення 06.04.2024).

27. Про облікову політику : Лист Міністерства фінансів України від 21.12.2005 р. No 31-34000-10-5/27793. URL:https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2779201-05#Text (дата звернення 06.04.2024).

28. Про поштовий зв'язок Закон України від 03.11.2022 № 2722-IX. URL. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2722-20#Text (дата звернення 06.04.2024).

29. Фатенок-Ткачук А., Комариця Л. Основні проблеми відображення нематеріальних активів в обліку підприємства. *Економіка та суспільство*, №25. 2021. https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-67(дата звернення 06.04.2024).

30. Федорова І. В. Ідентифікація нематеріальних активів як початкова стадія їх обліку: проблемні питання. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 23(2). С. 128 – 131.

31. Черешнюк О. Аналіз ефективності нематеріальних активів вітчизняних підприємств. *Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія : Міжнар. науково-практ. Інтернет-конф*., м. Тернопіль, 27 груд. 2019 р. Тернопіль, 2019. С. 206–208.

32. Ясишена В. В. Основні аспекти формування облікової політики нематеріальних активів підприємств. *Інноваційна економіка*. 2019. №5-6. С. 149- 157.

33. Ясишена, В. Проблеми обліку і звітності нематеріальних активів через призму методів бухгалтерського обліку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету.* 2020. Вип. 1. С. 171-186.

34. BAS Бухгалтерія. URL. https://portfel.ua/bas-buhgalteriya/(дата звернення 06.04.2024).

35. Microsoft Excel. URL. https://www.microsoft.com/uk-ua/microsoft-

365/excel (дата звернення 06.04.2024).

36. Clarity-project. Фінансова звітність АТ «Укрпошта». URL. https://clarity-project.info/edr/21560045/finances?current_year=2023(дата звернення 06.04.2024).

37. Capitalization vs. Expense – A Balancing Act ~ Capitalization Criteria. URL. https://www.linkedin.com/pulse/intangible-assets-capitalisation-technology-zalmf (дата звернення 06.04.2024).

ДОДАТКИ

Додаток А

Документ	Характеристика
МСБО 38 «Нематеріальні активи»	Встановлює стандарти та принципи щодо визнання, виміру, оцінки, відображення та звітування про нематеріальні активи. Згідно з МСБО 38, нематеріальний актив повинен бути визнаний, якщо можливо, що майбутні економічні вигоди від нього прийдуть до підприємства та вартість активу може бути достовірно виміряна [15].
Міжнародний стандарт оцінки 210 «Нематеріальні активи»	Міжнародний стандарт оцінки 210 «Нематеріальні активи» (МСО 210) [16] надає загальні принципи та вимоги щодо оцінки нематеріальних активів. Також встановлює вимоги до перевірки вартості нематеріальних активів у разі наявності обставин, що свідчать про можливе знецінення. Коли таке знецінення виявляється, актив повинен бути оцінений на зменшену вартість та відображений у фінансових звітах [16].
Податковий кодекс України	Визначає правила обліку нематеріальних активів з точки зору оподаткування. Відповідно до норм ПКУ, нематеріальні активи включаються до складу об'єктів оподаткування, що може вплинути на розмір оподатковуваного прибутку підприємства. ПКУ встановлює правила визнання, оцінки та амортизації нематеріальних активів, визначає строки їх корисного використання та порядок нарахування амортизації [22].
Господарський кодекс України	Визначає загальні принципи та правила господарювання на території країни, а також норми, що стосуються обліку нематеріальних активів. Зокрема, ГКУ визначає нематеріальні активи як об'єкти господарювання, які відображаються у фінансовій звітності підприємства та мають вартість, встановлює загальні принципи їх визнання, оцінки та використання [7].
Закон України № 996-XIV від 16.07.1999 року	Визначає основні принципи та порядок ведення обліку нематеріальних активів в Україні. Згідно з цим Законом, нематеріальні активи включають у себе права користування, що мають економічну вартість та здатність до використання у господарській діяльності, встановлює вимоги щодо порядку їх визнання, оцінки, амортизації та відображення в фінансовій звітності [23].
НП(С)БО 8	Встановлює стандарти та принципи для визнання, оцінки, відображення та звітування про нематеріальні активи. Цей стандарт визначає нематеріальні активи як без фізичні активи, що не мають матеріальної форми, але можуть мати значиму економічну вартість для підприємства. НП(С)БО 8 надає детальні вказівки щодо визнання нематеріальних активів лише в тому випадку, якщо можливо, що майбутні економічні вигоди від них будуть приносити користь підприємству та їх вартість може бути достовірно виміряна. [17].
НП(С)БО 1	Встановлює основні принципи та вимоги до складання фінансової звітності, що застосовуються до всіх видів активів, включаючи нематеріальні активи. Цей стандарт визначає, як нематеріальні активи повинні бути визнані, оцінені та відображені у фінансовій звітності підприємства. Нематеріальний актив може бути визнаний лише тоді, коли його вартість може бути достовірно виміряна та ймовірно, що він принесе економічні вигоди до підприємства [25].

Додаток Б

Clarity Project / Компанії / АТ Укрпошта

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРПОШТА"

#21560045

Фінансова звітність за 2023 рік

2023 рік | 2022 рік | 2021 рік | 2020 рік

Дата звіту	2024-02-19
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	КЛИМЕНКО КОСТЯНТИН ВАЛЕРІЙОВИЧ
КАТОТТГ	UA80000000001078669
Кількість працівників	34751

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	115 895.00	123 622.00
первісна вартість	1001	143 589.00	153 625.00
накопичена амортизація	1002	27 694.00	30 003.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	295 454.00	324 447.00
Основні засоби	1010	3 870 901.00	4 041 107.00
первісна вартість	1011	6 847 341.00	7 521 947.00
знос	1012	2 976 440.00	3 480 840.00
Інвестиційна нерухомість	1015	68 961.00	65 522.00
первісна вартість	1016	79 104.00	78 166.00
знос	1017	10 143.00	12 644.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	12 579.00	13 418.00
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	180.00	166.00
Відстрочені податкові активи	1045	87 652.00	229 928.00
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	

Продовження додатку Б

Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	4 451 622.00	4 798 210.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	564 624.00	455 388.00
Виробничі запаси	1101	348 417.00	331 631.00
Незавершене виробництво	1102	0.00	
Готова продукція	1103	0.00	
Товари	1104	216 207.00	123 757.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	325 063.00	555 585.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	74 177.00	150 544.00
з бюджетом	1135	9 193.00	8 481.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	20.00	20.00
з нарахованих доходів	1140	19 958.00	7 802.00
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	114 114.00	111 240.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	585 098.00	
Г роші та їх еквіваленти	1165	3 132 038.00	5 234 649.00
Готівка	1166	339 238.00	119 744.00
Рахунки в банках	1167	2 792 800.00	5 114 905.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	68 977.00	76 109.00
Усього за розділом II	1195	4 893 242.00	6 599 798.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	73 819.00	60 539.00
Баланс	1300	9 418 683.00	11 458 547.00

Продовження додатку Б

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 518 597.00	6 518 597.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	0.00	
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	155 241.00	-509 080.00
Неоплачений капітал	1425	5 254 038.00	5 254 038.00
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	1 419 800.00	755 479.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов' язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	0.00	
Довгострокові кредити банків	1510	863 115.00	795 276.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	266 211.00	451 034.00
Довгострокові забезпечення	1520	0.00	
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	1 129 326.00	1 246 310.00

Продовження додатку Б

Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	3 381.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	431 583.00	485 913.00
товари, роботи, послуги	1615	2 778 229.00	3 498 755.00
розрахунками з бюджетом	1620	72 700.00	96 248.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	55 209.00	47 310.00
розрахунками з оплати праці	1630	202 725.00	185 917.00
за одержаними авансами	1635	213 236.00	172 698.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	619 143.00	748 529.00
Доходи майбутніх періодів	1665	319 253.00	338 773.00
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	2 174 098.00	3 882 615.00
Усього за розділом III	1695	6 869 557.00	9 456 758.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	9 418 683.00	11 458 547.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	11 586 473.00	10 323 419.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	10 656 528.00	9 926 858.00

Продовження додатку Б

Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
Валовий: прибуток	2090	929 945.00	396 561.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	305 082.00	179 762.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 429 681.00	1 148 387.00
Витрати на збут	2150	281 252.00	207 900.00
Інші операційні витрати	2180	227 404.00	411 903.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
збиток	2195	703 310.00	1 191 867.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	127 299.00	140 419.00
Інші доходи	2240	99 216.00	126 412.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	177 920.00	115 054.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270	151 881.00	493 072.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	806 596.00	1 533 162.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	142 275.00	275 073.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	664 321.00	1 258 089.00

Продовження додатку Б

Сукупний дохід

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		0.00
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		0.00
Накопичені курсові різниці	2410		0.00
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		0.00
Інший сукупний дохід	2445		0.00
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0.00	0.00
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		0.00
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0.00	0.00
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-664 321.00	-1 258 089.00

Елементи операційних витрат

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Матеріальні затрати	2500	1 455 097.00	1 292 873.00
Витрати на оплату праці	2505	5 974 643.00	5 469 472.00
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 300 245.00	1 275 354.00
Амортизація	2515	718 363.00	582 986.00
Інші операційні витрати	2520	3 146 517.00	3 074 363.00
Разом	2550	12 594 865.00	11 695 048.00

Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, грн	За аналогічний період попереднього року, грн
Дивіденди на одну просту акцію	2650		0.00

Додаток В

Підприємство: **АТ «Укрпошта»**
Територія: **Україна, м. Київ, Шевченківський р-н**
Організаційно-правова форма господарювання: **Державна акціонерна компанія (товариство)**
Вид економічної діяльності: **Діяльність національної пошти**
Середня кількість працівників: **61 779**
Адреса, телефон: **вул. Хрещатик 22, Київ**
Одиниця виміру: тис. грн., без десяткового знаку
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за Положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за Міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Форма № 1 Код за ДКУД 1801001

Актив	Прим.	Код рядка	31 грудня 2020 р. (перераховано)	31 грудня 2021 р.
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи		1000	18 695	55 518
первісна вартість		1001	115 114	150 078
амортизація		1002	(96 419)	(94 560)
Незавершені капітальні інвестиції	9	1005	65 889	320 864
Основні засоби	9	1010	3 410 581	3 830 957
первісна вартість		1011	5 401 367	6 160 904
знос		1012	(1 990 786)	(2 329 947)
Інвестиційна нерухомість	9	1015	117 377	100 693
первісна вартість		1016	120 829	107 386
знос		1017	(3 452)	(6 693)
Інші фінансові інвестиції		1035	17 925	19 078
Довгострокова дебіторська заборгованість		1040	209	196
Відстрочені податкові активи		1045	-	-
Усього за розділом I		**1095**	**3 630 676**	**4 327 306**
II. Оборотні активи				
Запаси	10	1100	225 554	293 899
виробничі запаси		1101	161 138	231 750
незавершене виробництво		1102	4 170	11
готова продукція		1103	11 518	-
товари		1104	48 728	62 138
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	11	1125	335 516	401 152
первісна вартість		1125.1	371 650	459 406
резерв під знецінення		1125.2	(36 134)	(58 254)
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	11	1130	24 818	35 830
з бюджетом	11, 6	1135	17 197	8 942
у тому числі з податку на прибуток		1136	13 260	-
з нарахованих доходів	11	1140	8 785	8 686
Інша поточна дебіторська заборгованість	11	1155	97 356	155 828
первісна вартість		1155.1	118 956	179 138
резерв під знецінення		1155.2	(21 600)	(23 310)
Поточні фінансові інвестиції	12	1160	195 095	1 509 233
Грошові кошти та їх еквіваленти	12	1165	5 246 112	3 893 395
Готівка		1166	493 831	119 329
Поточні рахунки у банку		1167	4 752 281	3 774 066
Інші оборотні активи		1190	29 695	57 720
Усього за розділом II		**1195**	**6 180 128**	**6 364 685**
III. Необоротні активи, утримані для продажу, та групи вибуття	**9**	**1200**	**98 659**	**75 643**
Баланс		**1300**	**9 909 463**	**10 767 634**

Продовження додатку В

Баланс (Звіт про фінансовий стан) (продовження)

		Форма № 1	Код за ДКУД	1801001
Пасив	**Прим.**	**Код рядка**	**31 грудня 2020 р. (перераховано)**	**31 грудня 2021 р.**
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	14	1400	6 518 597	6 518 597
Ефект переоцінки при корпоратизації	14	1416	(5 254 038)	(5 254 038)
Нерозподілений прибуток	6	1420	1 317 807	1 413 330
Усього за розділом I		**1495**	**2 582 366**	**2 677 889**
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	30	1500	201 646	189 105
Довгострокові кредити банків	15	1510	65 878	612 878
Інші довгострокові зобов'язання	15, 6	1515	361 220	318 515
Усього за розділом II		**1595**	**628 744**	**1 120 498**
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	15, 6	1600	250 758	127 223
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	15	1610	168 707	217 288
товари, роботи, послуги	16	1615	1 103 112	1 733 721
розрахунками з бюджетом		1620	99 315	137 553
у тому числі з податку на прибуток		1621	-	22 028
розрахунками зі страхування		1625	55 484	84 806
розрахунками з оплати праці		1630	205 345	250 279
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами		1635	259 671	191 403
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з акціонером	14	1640	49 477	55 075
Нарахування та інші забезпечення	17	1660	502 007	614 309
Доходи майбутніх періодів	18	1665	413 663	499 055
Інші поточні зобов'язання	19	1690	3 590 814	3 058 535
Усього за розділом III		**1695**	**6 698 353**	**6 969 247**
БАЛАНС		**1900**	**9 909 463**	**10 767 634**

Затверджено до випуску та підписано 09 червня 2022 року.

І. Смілянський
Генеральний директор

М.Палій
Заступник генерального директора з фінансових питань

О. Чорна
В.о. головного бухгалтера

Продовження додатку В

Підприємство: АТ «Укрпошта»

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2021 рік

Форма № 2 Код за ДКУД 1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2021 рік	За попередній період - 2020 рік (перераховано)
1		2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	20	2000	11 181 868	9 182 437
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	21	2050	(9 536 425)	(7 774 565)
Валовий:				
Прибуток		2090	**1 645 443**	**1 407 872**
Збиток		2095	-	-
Інші операційні доходи	27, 6	2120	309 471	259 383
Адміністративні витрати	23	2130	(1 324 050)	(1 136 999)
Витрати на збут	22	2150	(259 349)	(211 367)
Інші операційні витрати	24, 6	2180	(170 034)	(147 237)
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
Прибуток		2190	**201 481**	**171 652**
Збиток		2195	-	-
Інші фінансові доходи	25	2220	104 904	94 517
Інші доходи	28	2240	91 705	68 959
Фінансові витрати	26, 6	2250	(114 569)	(86 028)
Інші витрати	29	2270	(45 575)	(45 477)
Фінансовий результат до оподаткування:				
Прибуток		2290	**237 946**	**203 623**
Збиток		2295	-	-
(Витрати) дохід з податку на прибуток	30	2300	(54 364)	(42 383)
Чистий фінансовий результат:				
Прибуток		2350	**183 582**	**161 240**
Збиток		2355	-	-

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2021 рік	За попередній період - 2020 рік (перераховано)
1		2	3	4
Переоцінка необоротних активів		2400	-	-
Інший сукупний дохід		2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування		**2450**	-	-
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом		2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування		**2460**	-	-
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)		**2465**	**183 582**	**161 240**

Продовження додатку В

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2021 рік
(продовження)

Форма № 2

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2021 рік	За попередній період – 2020 рік (перераховано)
1		2	3	4
Матеріальні витрати		2500	645 645	520 443
Витрати на оплату праці		2505	6 194 389	5 280 313
Відрахування на соціальні заходи		2510	1 461 785	1 237 219
Знос/амортизація		2515	454 092	354 882
Інші операційні витрати		2520	2 437 060	1 784 579
Собівартість реалізованих товарів		2530	96 887	92 732
Разом		**2550**	**11 289 858**	**9 270 168**

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Стаття	Прим.	Код рядка	За звітний період - 2021 рік	За попередній період - 2020 рік (перераховано)
1		2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій		2600	-	-
Скоригована середньорічна кількість простих акцій		2605	-	-
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2610	-	-
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію		2615	-	-
Дивіденди на одну просту акцію		2650	-	-

Затверджено до випуску та підписано 09 червня 2022 року.

І. Смілянський	М.Палій	О. Чорна
Генеральний директор	Заступник генерального директора з фінансових питань	В.о. головного бухгалтера

Додаток Г

			КОДИ
		Дата	01.01.2023
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРПОШТА"	**за ЄДРПОУ**	21560045
Територія	Київська обл.	**за КАТОТТГ**	8039100000
Організаційно-правова форма господарювання	Державна акціонерна компанія (товариство)	**за КОПФГ**	235
Вид економічної діяльності	Діяльність національної пошти	**за КВЕД**	53.10

Середня кількість працівників: 53432
Адреса, телефон: 01001 м. Київ, вулиця Хрещатик, будинок 22, 0443232020
Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2022 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	55 518	115 895
первісна вартість	1001	150 078	143 589
накопичена амортизація	1002	(94 560)	(27 694)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	320 864	295 454
Основні засоби	1010	3 830 957	3 870 901
первісна вартість	1011	6 160 904	6 847 341
знос	1012	(2 329 947)	(2 976 440)
Інвестиційна нерухомість	1015	100 693	68 961
первісна вартість	1016	107 386	79 104
знос	1017	(6 693)	(10 143)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	19 078	12 579
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	196	180
Відстрочені податкові активи	1045	0	87 652
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	4 327 306	4 451 622

Продовження додатку Г

II. Оборотні активи			
Запаси	1100	293 899	564 624
Виробничі запаси	1101	231 750	348 417
Незавершене виробництво	1102	11	0
Готова продукція	1103	0	0
Товари	1104	62 138	216 207
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрахування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	401 152	325 063
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	35 830	74 177
з бюджетом	1135	8 942	9 193
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	20
з нарахованих доходів	1140	8 686	19 958
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	155 828	114 114
Поточні фінансові інвестиції	1160	1 509 233	585 098
Гроші та їх еквіваленти	1165	3 893 395	3 132 038
Готівка	1166	119 329	339 238
Рахунки в банках	1167	3 774 066	2 792 800
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	57 720	68 977
Усього за розділом II	1195	6 364 685	4 893 242
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	75 643	73 819
Баланс	1300	10 767 634	9 418 683

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	6 518 597	6 518 597
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	1 413 330	155 241
Неоплачений капітал	1425	(5 254 038)	(5 254 038)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	2 677 889	1 419 800

Продовження додатку Г

ІІ. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	189 105	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	612 878	863 115
Інші довгострокові зобов'язання	1515	318 515	266 211
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом ІІ	1595	1 120 498	1 129 326
ІІІ. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	70 011	3 381
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	274 500	431 583
товари, роботи, послуги	1615	1 733 721	2 778 229
розрахунками з бюджетом	1620	137 553	72 700
у тому числі з податку на прибуток	1621	22 028	0
розрахунками зі страхування	1625	84 806	55 209
розрахунками з оплати праці	1630	250 279	202 725
одержаними авансами	1635	191 403	213 236
розрахунками з учасниками	1640	55 075	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	614 309	619 143
Доходи майбутніх періодів	1665	499 055	319 253
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	3 058 535	2 174 098
Усього за розділом ІІІ	1695	6 969 247	6 869 557
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	10 767 634	9 418 683

Примітки: Оскільки датою переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності є 01.01.2012, то зазначення даних на дату переходу є нерелевантним для цілей цього звіту. Також баланс Товариства містить додаткові статті, які не передбачені формою річного звіту, а саме:
1. У розділі "І. Власний капітал" стаття "Ефект переоцінки при корпоратизації", склали:
- на початок звітного періоду (5 254 038);
- на кінець звітного періоду (5 254 038).

Керівник Смілянський І.Ю.

Головний бухгалтер Клименко К.В.

Продовження додатку Г

		КОДИ
	Дата	01.01.2023
Підприємство	АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "УКРПОШТА"	**за ЄДРПОУ** 21560045

Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)
за 2022 рік
Форма №2
I. Фінансові результати

Код за ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	10 323 419	11 181 868
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестрахування	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(9 926 858)	(9 536 425)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	396 561	1 645 443
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	179 762	309 471
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(1 148 387)	(1 324 050)
Витрати на збут	2150	(207 900)	(259 349)
Інші операційні витрати	2180	(411 903)	(170 034)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	201 481
збиток	2195	(1 191 867)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	140 419	104 904

Продовження додатку Г

Інші доходи	2240	126 412	91 705
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(115 054)	(114 569)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(493 072)	(45 575)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	237 946
збиток	2295	(1 533 162)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	275 073	-54 364
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	183 582
збиток	2355	(1 258 089)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	1 258 089	183 582

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	1 292 873	742 532
Витрати на оплату праці	2505	5 469 472	6 194 389
Відрахування на соціальні заходи	2510	1 275 354	1 461 785
Амортизація	2515	582 986	454 092
Інші операційні витрати	2520	3 074 363	2 437 060
Разом	2550	11 695 048	11 289 858

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	0	0
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	0	0
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	0,000000	0,000000

Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	0,000000	0,000000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

Примітки: Розділ III Елементи операційних витрат містить рядок 2530 "Собівартість реалізованих товарів" з такими показниками:
2022 рік - 350 638;
2021 рік - 96 887.

Керівник Смілянський І.Ю.

Головний бухгалтер Клименко К.В.